

A Gazdasági Versenyhivatal és a Versenytörvény ismertsége és megítélése a vállalkozók körében

Kutatási jelentés

A kutatást a Gazdasági Versenyhivatal megbízásából a TÁRKI Zrt. végezte

A tanulmányt készítette: Dencső Blanka

Budapest, 2007. március

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	3
1. Bevezetés.....	7
2. A magyarországi piaci helyzet értékelése.....	9
2.1 Piaci verseny általában	9
2.2. Verseny a saját vállalat piaci szegmenségben.....	14
2.3. Verseny a saját vállalat beszerzési piacán.....	17
2.4. A piaci versennyel kapcsolatos problémák percepciója.....	20
3. Vállalkozói ismeretek a Versenytörvényről.....	23
3.1. Általános ismertség, információforrások	23
3.2. Részletes ismeretek	29
3.3. Saját vállalkozásának viszonya a Versenytörvényhez	35
4. Vállalkozói ismertek a Gazdasági Versenyhivatalról	39
4.1 Általános ismertség, információforrások, értékelés	39
4.2. Részletes ismeretek	43
4.3. Saját tapasztalatok a Versenyhivatalról.....	45
5. A versenyszabályozás értékelése és az EU-tagság következményei.....	47
5.1. A jelenlegi versenyszabályozás.....	47
5.2. Az Európai Unióhoz való csatlakozás hatása a versenyszabályozásra	48

Vezetői összefoglaló

A Gazdasági Versenyhivatal megbízásából a TÁRKI 2007 februárjában telefonos közvélemény-kutatást végzett a magyarországi vállalkozások körében. A kutatás célja a vállalkozói szféra ismereteinek feltérképezése a Versenytörvénnyel, a Gazdasági Versenyhivatallal és általában a magyarországi piaci helyzettel és versenyszabályozással kapcsolatban. Az adatfelvétel standard kérdőívvel, 307 fős mintán, telefonos megkérdezéssel történt. A kutatás eredményeit, ahol lehet, összevetettük a három évvel ezelőtti kutatás során kapott adatokkal.

A legfontosabb eredmények

- Ø A gazdasági folyamatok állami illetve spontán önszabályozásáról vallott nézetek alapján a vállalkozói szféráról elmondható, hogy a három évvel ezelőtti eredményekkel ellentétben idén az azonos állami és piaci verseny szabályozó hatása mellett voksolnak döntő többségükben. A megkérdezett gazdasági szereplők többsége továbbra is úgy véli, hogy a magyar gazdaságot csak részben jellemzi éles piaci verseny, vannak olyan ágazatok, ahol erős verseny érvényesül és vannak olyanok, ahol nem. A 2004-es felméréshez hasonlóan a jelenlegi helyzetnek, a magyarországi piaci verseny aktuális erősségének értékelése a kívánatoshoz képest most is erősen megosztja a kérdezett vállalatvezetőket. A válaszadók legnagyobb csoportja megfelelő mértékűnek tartja a magyar gazdasági versenyt, míg három évvel ezelőtt azt mértük, hogy a vállalkozók nagyobb része a gyengébb versenynek örülne.

- Ø A saját vállalat piacán tapasztalható gazdasági verseny megítélése jelentős mértékben eltér az általános, Magyarországra jellemző piaci verseny megítélésétől. A vállalati mintába került cégek megkérdezett vezetőinek háromnegyede arról számolt be, hogy azt a piaci szegmenst, amelyben saját vállalatuk is mozog erős verseny jellemzi. A 2004-es eredményekhez képest jelentősen változott a saját értékesítési piacra jellemző verseny megítélése. Jelentős mértékben emelkedett azon megkérdezettek aránya, akik megfelelő mértékűnek tartják a vállalatuk értékesítési piacát utaló versenyt. Összességében véve a megkérdezett vállalatvezetők továbbra is a magyar gazdaságra

általában jellemzőnek tartottnál nagyobb, de a saját értékesítési piacukon tapasztaltnál kisebb mértékűnek tartják a beszerzési piacukon működő versenyt. Vállalata beszerzési piacán uralkodó verseny mértékét értékelve a válaszadók több, mint fele elégedettségének adott hangot. Akik erősnek ítélik a versenyt vállalatuk beszerzési piacán, elégedettebbek vele.

Ø Továbbra is igaz, hogy a megkérdezettek szerint elsősorban a nagyvállalatok dominanciája és a politika beavatkozása jelent problémákat a piaci versennyel kapcsolatban. Azonban idén nőtt azok aránya, akik jelentős problémának tartják a beszerzési forrásokhoz, illetve az értékesítése lehetőségeihez való hozzáférést. Nem annyira a piac szabályozottságát, mint inkább annak hiányát (pl. politikai beavatkozás, monopóliumok kialakulásának lehetősége), vagy a szabályok áthágását látják problémának a magyar vállalkozók.

Ø A vállalkozói mintába került vállalatok vezetőinek 92%-a hallott a Versenytörvényről. A legtöbben újságban, hetilapban, folyóiratban találkoztak a Versenytörvénnyel, azonban figyelemre méltó az internet szerepének növekedése: interneten a válaszadók harmada találkozott a Versenytörvénnyel, ötödük konkrétan a Gazdasági Versenyhivatal honlapját említette. A Versenytörvényről a válaszadók túlnyomó többsége helyesen tudja, hogy a cégekre, vállalatokra, vagyis a gazdasági élet szereplőire vonatkozik. A Versenytörvény céljának a megkérdezett vezetők, akárcsak a 2004-es évben, most is legtöbben a gazdasági verseny védelmét említették. Tíz vezetőből nyolcan-kilencen ezt a választ adták meg, helyesen. Arra a kérdésre, hogy szeretné-e jobban megismerni a Versenytörvényt, a mintába került vállalkozások megkérdezett vezetőinek 39%-a felelt igennel felelt, ami elmarad a 2004-ben mért 54%-os aránytól. A válaszadók többnyire helyes felelet adtak a kérdésekre. Legnagyobb, 90%-os – arányban a fogyasztók nem megfelelő informálásáról, pontosabban az ezen keresztül történő előnyszerzésről vélekedtek úgy a megkérdezettek, hogy a Versenytörvény tilalma alá esik. A vállaltvezetők 86%-ban értettek egyet abban is, hogy a Versenytörvény tiltja azt, ha egy cég megállapodik versenytársaival egy kötelezően alkalmazandó minimális árról. Sokan, 81%-nyian a cégek egymás közötti „meg-nem-támadási”, „terület-felosztási” megállapodásairól gondolják, hogy az a versenytörvény tilalma alá esik. A mintába került vállalatok

vezetőinek túlnyomó többsége jól tudja, hogy ha egy termék reklámjában elhallgatják annak egy fontos tulajdonságát, akkor az a fogyasztó megtévesztésének számít. Ugyanakkor sokan tévednek is a fogyasztó megtévesztésének értelmezése során. A válaszadók 95%-a helyesen tudja, hogy a Versenytörvény tiltja a közbeszerzések terén a pályázók előzetes megegyezését a pályázatban ajánlott árról. 90%-ban vannak tisztában a válaszadók, hogy a Versenytörvény nem csak az ajánlati ár, de a pályázat tartalmának egyeztetését is tiltja. Tíz kérdezettből hat tévesen úgy véli, hogy a Versenytörvény előírásaiba ütközik, ha a közbeszerzési eljárás során az ajánlatkérő nem a legjobb ajánlatot választja ki, 41%-uk pedig azt hiszi, ugyancsak tévesen, hogy a Versenytörvény azt is tiltja, hogy erőfölényben lévő cégek induljanak közbeszerzési tendereken. A válaszadók 83%-a helyesen tudta, hogy a Versenytörvény megszegői pénzbírsággal sújthatók. Ezzel az eredménnyel a pénzbírság, mint szankció ismertsége jelentősen nőtt a 2004-ben mért eredményhez képest, 27 százalékpontot. A mintába került vállalkozásoknak csak 95%-ra vonatkoznak a Versenytörvény rendelkezései – legalábbis megkérdezett vezetőik szerint. A válaszadók közel kilenctizede, 95%-a nyilatkozott úgy, hogy vállalata szem előtt tartja a Versenytörvény előírásait, és további 1%-uk úgy, hogy részben figyel azokra. A mintába került vállalkozások 88%-ában az ügyvezető vagy az igazgató felel a Versenytörvény rendelkezéseinek betartására.

- Ø A mintába került vállalatok vezetői szinte kivétel nélkül hallottak már a Gazdasági Versenyhivatalról. Az információforrások említési gyakoriság alapján felállított fontossági sorrendje nagyon hasonló képet mutat, mint a Versenytörvény esetében. A legtöbben újságokból, folyóiratokból valamint a televízióból tudnak a Versenyhivatalról. Az internet (és ezen belül a GVH honlapja) szerepe jelentősen felértékelődött. Az összes megkérdezett vezető fele megfelelőnek tartja a Versenyhivatal munkáját, 2004-hez képest nőtt az elégedettek aránya. Lényegesen kedvezőbb a megkérdezettek értékelése saját, a Versenyhivatallal kapcsolatos ismereteik mélységéről. De a megkérdezettek fele csak részben tartja magát tájékozottnak a Versenyhivatal munkájával, hatáskörével, feladataival kapcsolatban. A megkérdezett vállalati vezetők kilenctizede úgy vélte, helyesen, hogy bárki fordulhat panaszával, észrevételeivel a Gazdasági Versenyhivatalhoz, aki vállalkozóként vagy fogyasztóként érdekelt az adott terület versenyében. A válaszadók 97%-a tisztában van azzal, hogy a Versenyhivatalnak jogában áll bírságot kiszabnia a vállalatokra. A

megkérdezett vállalati vezetőknek mindössze 1%-a mondta, hogy volt már olyan ügye a Versenyhivatallal, amikor a hivatal kezdeményezte a „találkozást”, azaz valamilyen problémát talált a cégnél.

- Ø A kérdezettek legnagyobb csoportja, közel fele szerint a jelenlegi versenyszabályozás megfelel az aktuális követelményeknek, de összességében körülbelül ugyanennyien elégedetlenek. A megkérdezettek kétharmada helyesen tudja, hogy léteznek a magyar versenytörvényhez hasonló szabályok uniós szinten is, de ezek nem hatálytalanítják a tagállamok versenyjogát, hanem azt kiegészítve működnek. A megkérdezett vezetők több, mint fele jól tudja, hogy a csatlakozás után az Európai Bizottságnak joga lesz eljárni magyar ügyekben, magyar vállalkozásokkal kapcsolatban. A vállalatvezetők hattizede helyesen tudta, hogy a Versenyhivatal az Európai Unió versenyszabályai szerint is eljárhat.

- Ø Ebben az évben mértük fel először a vállalkozók ismereteit a GVH engedékenységi politikájával kapcsolatban. Körülbelül két hasonló méretű táborra oszlanak a kérdezettek: 48%-uk hallott már a Versenyhivatal engedékenységi politikájáról, 46%-uk még nem.

1. Bevezetés

A Gazdasági Versenyhivatal megbízásából a TÁRKI 2007. februárjában telefonos közvélemény-kutatást végzett a magyarországi vállalkozások körében. A kutatás célja a vállalkozói szféra ismereteinek, véleményének, várakozásainak feltérképezése a Versenytvénnyel, a Gazdasági Versenyhivatallal és általában a magyarországi piaci helyzettel és versenyszabályozással kapcsolatban. A kutatás során külön is kitértünk az Európai Unióhoz való csatlakozás várt hatásainak vizsgálatára. Az adatfelvétel standard kérdőívvel, telefonos megkérdezéssel történt. A kutatás a 2002-ben, 2003-ban és 2004-ben végzett felmérés folytatása, így ahol erre lehetőségünk volt, összevettük jelen felmérés eredményeit a legutóbbi, három évvel ezelőtti adatokkal.

A mintában a kis (legfeljebb 9 alkalmazottat foglalkoztató) cégek – ide értve az egyéni vállalkozókat is – közül 101-et, a közepes (10–49 alkalmazottat foglalkoztató) vállalkozások közül 104-et, a nagy (legalább 50 főt foglalkoztató) cégek közül pedig végül 102-öt sikerült megkérdezni. Az egyes csoportokon belül egyszerű véletlen mintavétellel választottuk ki a mintába került vállalkozásokat, így az alkalmazottak száma alapján kialakított mintacsoportok hűen reprezentálják az adott nagyságú cégek populációját.

A vizsgált vállalatok ágazati megoszlásából érdemes kiemelni az ipari (bányászati, energetikai, gyáripai) vállalkozásokat, amelyek a teljes minta közel negyztizedét, 38%-át adják. Ezen kívül a kereskedelmi vállalkozások képeznek még jól körülhatárolható, és a statisztikai elemzés céljából használható – 24%-os – csoportot. Több esetben a mintába került cégek csekély száma nem teszi lehetővé az ágazatonkénti elemzést (mezőgazdaság, szállítás és közlekedés, pénzügyi szolgáltatások, oktatás és kultúra, egészségügy).

A mintába került cégek 2%-át Budapesti székhelyükön vagy telephelyükön értük el, 23%-ukat valamelyik megyeszékhelyen, 55%-ukat ennél kisebb városban, és 18%-ukat községben. A 2004-es mintához képest idén jelentősen kevesebb budapesti cég került lekérdezésre.

A válaszadók szocio-demográfiai jellemzői természetesen eltérnek a lakosságra jellemző paraméterektől, hiszen vállalatok vezetőiről van szó. A válaszadók közel kétharmada (66%-a) férfi, 34%-a nő volt. Mindössze 4%-ukról mondható el, hogy még nem töltötte be a 30.

életévét, másrészt csak 12%-nyian vannak azok is, akik legalább 60 évesek. A többség középkorú, negyvenes (26%) vagy ötvenes (37%) éveiben jár. További 21% 30-39 éves.

Túlnyomórészt olyan válaszadókkal beszélünk, akik legalább részben tulajdonosai is annak a vállalkozásnak, amelyiket megkerestük. A válaszadók 13% többségi tulajdonosa vállalatának (ide soroltuk az egyéni vállalkozókat is), 27%-nyian vannak azok, akik jelentős résztulajdonnal rendelkeznek a vállalkozásból. A megkérdezettek 20%-a állította, hogy csak kisebb részesedése van a cégben, míg szűk négytizednyien (38%-nyian) mondták, hogy egyáltalán nem tulajdonosai a vállalatnak. A válaszadók túlnyomó többsége, csaknem 67%-a legfelsőbb szintű vezető volt, míg egyharmaduk, 31%-uk második szintű vezetőnek vallotta magát. (Az egyéni vállalkozókat legfelsőbb szintű vezetőnek tekintettük.)

Egyértelmű — és nem meglepő — összefüggést találtunk a vállalkozás mérete és a válaszadó tulajdonosi pozíciója illetve beosztása között. A kisvállalkozások 32%-ában a többségi és 47%-ban rész-tulajdonossal sikerült beszélünk, addig a közepes méretű (10-49 főt foglalkoztató) cégek esetében már csak 10%-ban beszélhettünk a többségi tulajdonossal, 23%-ban pedig más jelentős résztulajdonossal. Ellenben a nagy vállalkozások esetében többnyire olyan válaszadókkal beszélünk, akiknek vagy egyáltalán nincs tulajdonrészük a cégben (54%), vagy csak kisebb részesedést mondhatnak a magukénak (25%). A kérdézt beosztása és a vállalkozás mérete között hasonló összefüggést találtunk: a kisvállalkozások 79%-ában a legfelsőbb szintű vezetővel beszélhettünk, a közepes méretű cégek esetében 69%-ban értük el ezt, a nagy vállalkozások válaszadói közül viszont már csak 56% tartozott a legfelsőbb szintű vezetők táborába.

Az elemzés során a *vállalkozás* paramétereit vetettük össze a kapott válaszokkal, a *válaszadó* személyes adatait nem tekintettük releváns tényezőnek. Ez alól kivételt képez a válaszadó tulajdonosi pozíciója, amit fontos elemzési szempontként kezeltünk.

2. A magyarországi piaci helyzet értékelése

2.1 Piaci verseny általában

A gazdasági folyamatok állami illetve spontán önszabályozásáról vallott nézetek alapján a vállalkozói szféráról elmondható, hogy a három évvel ezelőtti eredményekkel ellentétben idén az azonos állami és piaci verseny szabályozó hatása mellett voksolnak döntő többségükben.

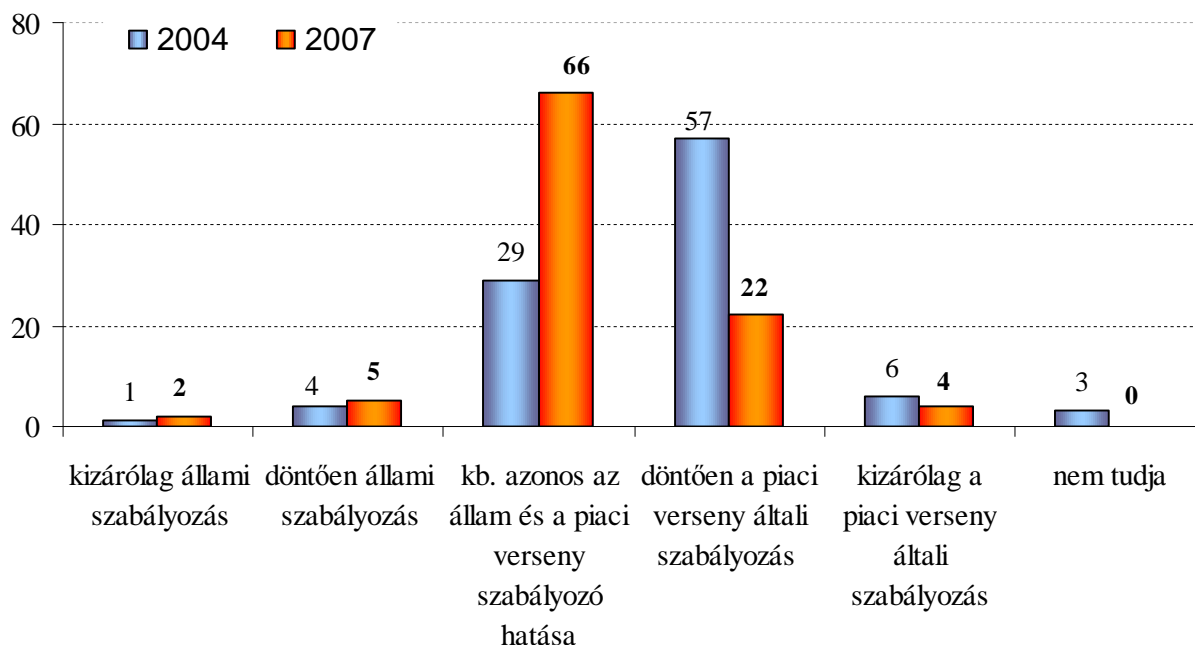
A válaszadók 4%-a szerint az a jobb, ha kizárólag a piaci verseny szabályozza a gazdasági folyamatokat. **A megkérdezettek ötöde, 22%-a, ha nem is ennyire, de alapvetően liberális gazdasági elveket vall, ők azok, akik szerint döntően a piaci versenynek kell szabályoznia a gazdasági folyamatokat. A vállalatvezetők legnagyobb csoportját azok alkotják, akik kvázi semleges álláspontra helyezkedtek, azt állítva, hogy a gazdasági folyamatok szabályozásában körülbelül azonos mértékű állami és piaci szerepvállalás vezet optimális eredményre (66%).** Törpe kisebbséget alkotnak azon megkérdezettek, akik többé-kevésbé az állami beavatkozás pártján állnak: mindössze a vállalatvezetők 2%-a vélekedett úgy, hogy kizárólag az államra kellene bízni a gazdasági folyamatok szabályozását, és további 5%-uk állította, hogy ha nem is kizárólagosan, de döntően az állam feladata a gazdasági élet irányítása.

2004-hez képest erőteljes elmozdulás tapasztalható a kiegyenlített verseny irányában, hiszen a kérdezettek kétharmada véli úgy 2007-ben, hogy a gazdasági folyamatok szabályozásában az államnak és a piacnak azonos szerepe a kívánatos, míg 2004-ben ez az arány kevesebb, mint a fele volt. Korábban a liberális álláspont, miszerint a döntően piaci verseny általi szabályozás az ideális, nagyobb támogatottságot kapott, idén ennek a csoportnak az aránya jelentősen csökkent és áttrendeződött a két szabályozási forma azonos mértékét támogatók táborába. (1. ábra)

1. ábra

Mi a jobb: a gazdasági folyamatok állami szabályozása vagy a verseny?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

Általában elmondható, hogy minél nagyobb egy vállalkozás, annál inkább előnyben részesíti a piaci versenyt előnyben részesítő vegyes szabályozást, amelyben az állam is szerepet kap a piac megregulálásában – bár csak kis mértékben. Ezzel párhuzamosan a vállalatméret növekedésével csökken azok vezetőik aránya, akik a vegyes szabályozás azon módját tartják a legelőnyösebbnek, amelyik körülbelül azonos mértékben bízta a gazdaság szabályozását a piaci mechanizmusokra illetve az állam kontrolljára. A kisvállalatok vezetőinek és az egyéni vállalkozóknak a 71%-a, a közepes méretű cégeknek 68%-a, míg a nagyvállalatok vezetőinek 60%-a van ezen az állásponton.

A fővárostól a falvak felé haladva egyre kevésbé szimpatikus a megkérdezett vállalatvezetők számára a gazdaság piaci irányítása.

A tulajdonosi pozíció is hatással van a kérdezett piaccal kapcsolatos attitűdjeire, ugyanis leginkább azok a vállalatvezetők voltak a kizárólagos állami szabályozás hívei, akiknek 100%-os vagy többségi a tulajdonuk a vállalatban.

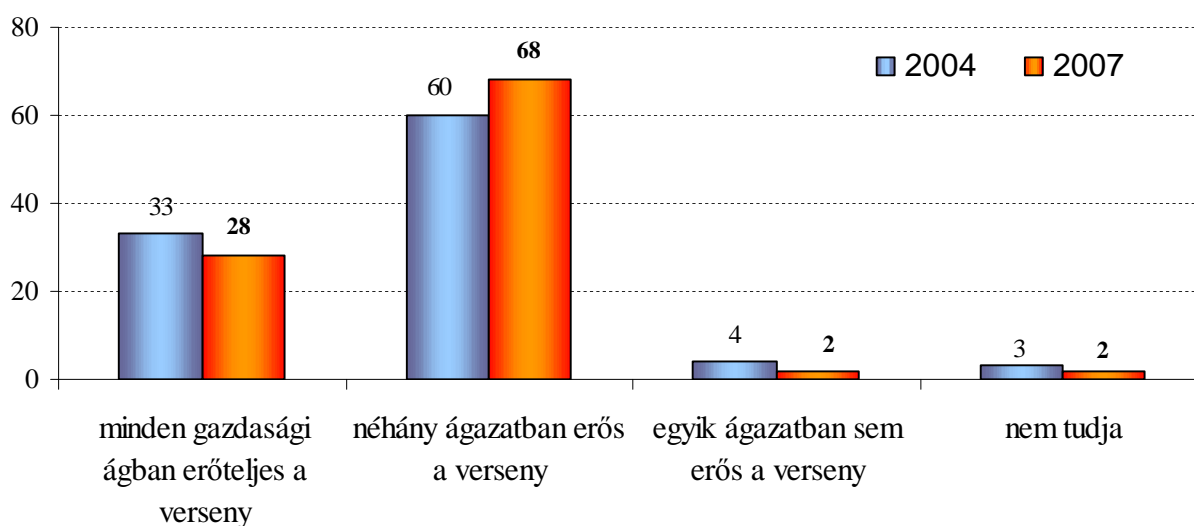
A megkérdezett gazdasági szereplők többsége továbbra is úgy véli, hogy a magyar gazdaságot csak részben jellemzi éles piaci verseny, vannak olyan ágazatok, ahol erős verseny érvényesül és vannak olyanok, ahol nem. A megkérdezettek 68%-a volt ezen az állásponton. Az előbbi vegyes választ adók mellett, a megkérdezettek egyharmada vélelmezi, hogy minden ágazatban erős verseny folyik. Összességében tehát azok vannak többségben, akik piaci versenyt vélnek felfedezni a magyar gazdasági életben. Ellenkező véleményt rendkívül kevesen, mindössze 2%-nyian vallanak. További 2% nem tudott választ adni a kérdésre. (2. ábra)

A 2004-es kutatáshoz képest idén jelentős eltérés nem tapasztalható abban, hogy a vállalkozók szerint mennyire erőteljes a gazdasági verseny a mai Magyarországon, annyi azonban elmondható, hogy egy kisebb csoport elmozdulása tapasztalható azok irányába, akik úgy gondolják, hogy néhány ágazatban erőteljes verseny tapasztalható, míg van ahol pedig nem.

2. ábra

Mennyire erőteljes a gazdasági verseny a mai Magyarországon?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

A vállalatok paraméterei és a vállalatvezető tulajdonosi pozíciója ugyan továbbra is befolyásolja a válaszok megoszlását, de minden elemzésre alkalmas nagyságú csoportban domináns véleménynek számít, hogy vannak ágazatok, amelyekben erős a verseny, és vannak, amelyekben nem annyira.

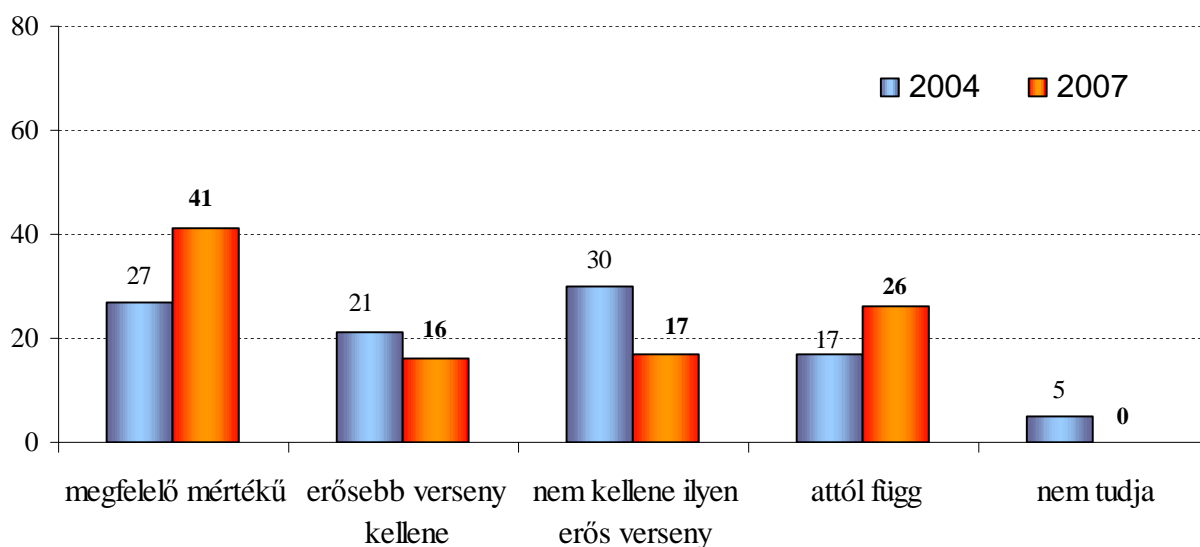
A vállalat mérete alig befolyásolta a válaszok megoszlását. Minél nagyobb egy vállalat annál inkább csökken azok aránya, akik szerint a gazdaság minden ágazatában erőteljes verseny van.

Leginkább azok a vállalatvezetők látják „szektorfüggőnek” a piaci verseny erősségét, akiknek csak kisebb részesedése van a cégben (77%) és azok gondolják leginkább, hogy minden ágazatban erőteljes verseny van, akik 100%-os vagy többségi tulajdonosai a cégnek (41%).

A 2004-es felméréshez hasonlóan a jelenlegi helyzetnek, a magyarországi piaci verseny aktuális erősségének értékelése a kívánatoshoz képest most is erősen megosztja a kérdezett vállalatvezetőket. Azonban a vélemények jelentős átrendeződése figyelhető meg a korábbi felmérés eredményéhez képest: **a válaszadók legnagyobb csoportja megfelelő mértékűnek tartja a magyar gazdasági versenyt (41%), míg három évvel ezelőtt azt mértük, hogy a vállalkozók nagyobb része a gyengébb versenynek örülne (30%).** A vállalkozói mintába került személyek 26%-a úgy véli, nem kellene olyan erős verseny Magyarországon, mint amilyen most tapasztalható. A válaszadók 16%-a pedig éppen erősebb versenyt szeretne. A megkérdezetteknek mintegy harmada, 26%-a nem tudott egyértelmű véleményt mondani, és az „attól függ” választ adta. (3.ábra)

3. ábra

Milyen jelenleg a magyar gazdasági verseny?
(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

A kisvállalatok vezetői másoknál nagyobb arányban tartják megfelelőnek a verseny jelenlegi szintjét (50%), míg a nagyvállalatok vezetői az átlagnál magasabb százalékban vélik úgy, hogy erősebb gazdasági verseny szükségeltetik Magyarországon (24%).

A fővárosi vállalatok vezetői az átlagnál jelentősen kisebb arányban találták megfelelőnek a verseny jelenlegi mértékét, körükben a domináns nézet az, hogy attól függ, hogy melyik szektorról van szó, mert valahol erősebb, míg valahol pedig gyengébb versenyre lenne szükség (85%). A kistelepülésen működő vállalatok vezetői az átlagnál kisebb arányban támogatnák a verseny fékezését (11%).

A jelentős, de nem többségi tulajdonnal rendelkező válaszadók másoknál nagyobb arányban tartják megfelelő mértékűnek a versenyt a magyar gazdasági életben (57%). A vállalatban tulajdonrészrel nem rendelkező vezetők fő sajátossága, hogy másoknál nagyobb arányban gondolják úgy, hogy a gazdasági verseny fokozása vagy fékezése attól függ melyik ágazatról van szó (35%).

Az, hogy ki hogyan értékeli a helyzetet, függ attól is, milyenek érzékeli azt. A jelenlegi helyzet percepciója és értékelése közti összefüggésről elmondható, hogy akik szerint minden ágazatban erős verseny van, azok másoknál nagyobb arányban tartják megfelelőnek a helyzetet (80%), míg akik egyetlen ágazatban sem látnak igazi versenyszituációt, azok között nem akadt olyan megkérdezett, aki megfelelőnek találta volna a jelenlegi állapotot. Nem meglepő az sem, hogy akik általában erős piaci versenyt látnak minden ágazatban, azok az átlagnál jóval kisebb mértékben erősítenék tovább a versenyt (2%). Ezzel szemben, akik úgy látják, a hazai gazdaságot egyáltalán nem hatja át a versenyszellem, azok túlnyomó többsége erősebb versenyt szeretne (67%). (1. tábla)

1. tábla

		Véleménye szerint mennyire erőteljes a gazdasági verseny - a piaci szereplők vetélkedése a vevőkért - a mai Magyarországon				
		a gazdaság minden ágazatában erőteljes verseny van	vannak olyan ágazatok, ahol erős a verseny, és vannak, ahol nem	egyik gazdasági ágazatban sincs komoly verseny	nem tudja	összesen
Ön szerint milyen mértékű a gazdasági verseny a mai Magyarországon?	megfelelő mértékű a gazdasági verseny a mai Magyarországon	N 69 % 80	N 57 % 27	N 0 % 0	N 0 % 0	N 126 % 41
	erősebb verseny kellene, vagy nem kellene ilyen erős verseny attól függ	N 2 % 2	N 41 % 20	N 4 % 67	N 1 % 20	N 48 % 16
Magyarországon?	nem kellene ilyen erős verseny	N 10 % 12	N 38 % 18	N 1 % 17	N 2 % 40	N 51 % 17
	nem tudja	N 5 % 6	N 73 % 35	N 1 % 17	N 0 % 0	N 79 % 26
Összesen:		N 86 % 100	N 209 % 100	N 6 % 100	N 5 % 100	N 307 % 100

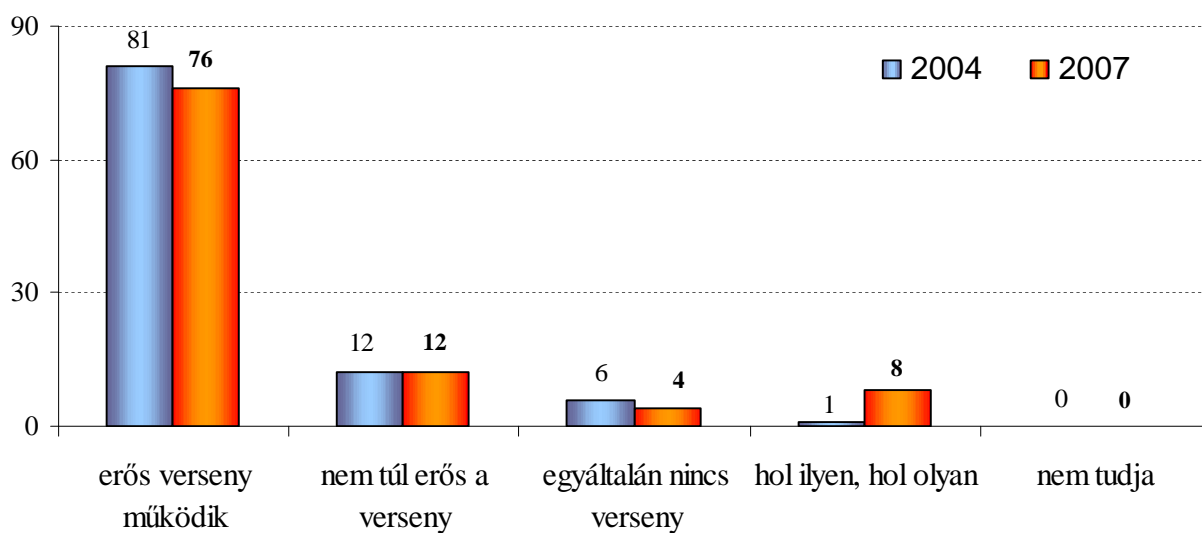
2.2. Verseny a saját vállalat piaci szegmenségben

A saját vállalat piacán tapasztalható gazdasági verseny megítélése jelentős mértékben eltér az általános, Magyarországra jellemző piaci verseny megítélésétől. A vállalati mintába került cégek megkérdezett vezetőinek háromnegyede (76%-a) arról számolt be, hogy azt a piaci szegmenst, amelyben saját vállalatuk is mozog erős verseny jellemzi. Csak 12%-uk állította, hogy nem túl erős a verseny, és fele ennyien (4%-nyian), hogy nincs is verseny vállalatuk piaci környezetében. További 8% pedig azt válaszolta, hogy hol ilyen, hol olyan a verseny azon a piacon, amelyen vállalata mozog. **A jelenlegi adatok gyakorlatilag a három évvel ezelőtti eredményeknek felelnek meg**, a 2004-es felméréshez képest valamelyest csökkent a verseny érzékelt erőssége a vállalatok közvetlen gazdasági környezetében és nőtt azok aránya, akik hol ilyennek, hol olyannak gondolják. (4. ábra)

4. ábra

Milyen a verseny az Ön vállalkozásának értékesítési piacán?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

A vállalatméret csak kis mértékben befolyásolja azt, hogy a kérdezettek mit gondolnak a saját cégük piacát jellemző verseny erősségéről. Annyi elmondható azonban, hogy a kiscégektől a nagyvállalatokig valamelyest csökken azok aránya, akik szerint erős verseny érvényesül cégük piacán. A nagyvállalatok vezetői az átlagosnál magasabb arányban választották azt, hogy változó a verseny a vállalkozásuk értékesítési piacán (15%).

A települési hierarchia nem befolyásolta lényegesen a válaszok megoszlását.

A válaszadók tulajdonosi viszonya a vállalathoz jelentősen befolyásolta a véleményeket, mivel akik jelentősebb résztulajdonban vannak a vállalatuknál, azok az átlagosnál magasabb arányban gondolják úgy, hogy a gazdasági verseny erőteljes az értékesítési piacon (86%).

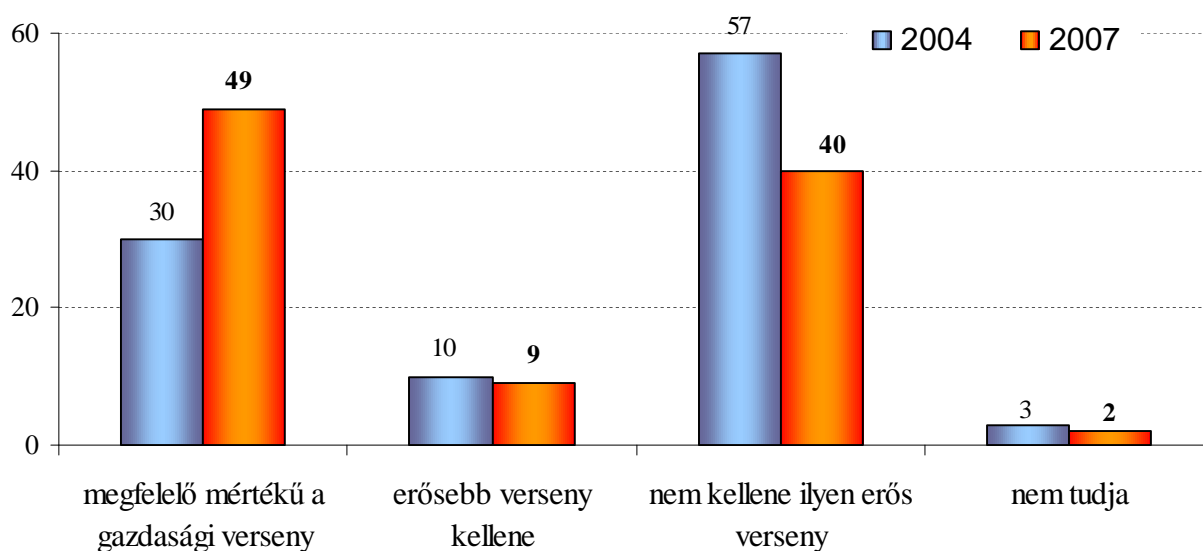
A 2004-es eredményekhez képest jelentősen változott a saját értékesítési piacra jellemző verseny megítélése. Jelentős mértékben emelkedett azon megkérdezettek aránya, akik megfelelő mértékűnek tartják a vállalatuk értékesítési piacát uraló versenyt. Jelenleg a vállalatvezetők fele, 49%-a van ezen a véleményen, míg három évvel ezelőtt a vezetők harmada gondolta így. **Szintén jelentős azok csoportja, akik úgy vélik, nem kellene ilyen erős gazdasági verseny saját vállalkozásuk piacán (40%),** azonban arányuk 2004-hez képest 17 százalékpontot csökkent. Sokkal kevesebben, 9%-nyian vannak, akik erősebb versenyt szeretnének. További 2% nem tudott véleményt formálni a kérdésről. (5. ábra)

Összességében véve elmondható, hogy 2004-hez képest 2007-ben a vállalkozók egy jelentős csoportja tért át arról a véleményről, hogy nem kellene ennyire erős verseny a piacon, arra, hogy jelenleg megfelelő mértékű a gazdasági rivalizálás Magyarországon.

5. ábra

Az Ön vállalkozásának a piacon milyen mértékű a gazdasági verseny?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

A vállalatok nagyságának növekedésével együtt nő azok aránya, akik a jelenleginél erősebb versenyt szeretnének, míg csökken azoké, akik szerint nem kéne ennyire erős verseny.

Ahogy a magyarországi gazdasági helyzetre vonatkoztatva leírtuk, úgy a saját piaci szegmensre is igaz az, hogy a helyzet értékelése, megítélése nagymértékben függ annak percepciójától. Akik erős versenyszituációt tapasztalnak, azok többnyire jobban örülnének egy kevésbé éles versenynek, és az is elmondható, hogy minél gyengébbnek ítéli valaki a versenyt, annál nagyobb arányban igényli annak erősödését, erősítését. Fontos kiemelni, hogy a legnagyobb arányban, 72%-ban azok elégedettek a jelenlegi helyzettel, akik nem túl erős versenyt tapasztalnak maguk, illetve vállalatuk körül. (2. tábla)

2. tábla

			Véleménye szerint ...					Összesen
			megfelelő mértékű a gazdasági verseny a mai Magyarországon,	erősebb verseny kellene, vagy	nem kellene ilyen erős verseny?	attól függ	nem tudja	
Az Ön vállalkozásának értékesítési piacán ...	megfelelő mértékű a gazdasági verseny,	N	91	22	7	29	1	150
		Oszlop %	72,2%	45,8%	13,7%	36,7%	33,3%	48,9%
	erősebb verseny kellene, vagy	N	7	16	2	4		29
		Oszlop %	5,6%	33,3%	3,9%	5,1%		9,4%
	nem kellene ilyen erős verseny	N	28	10	42	41	1	122
		Oszlop %	22,2%	20,8%	82,4%	51,9%	33,3%	39,7%
	megtagadja a választ	N				1	1	2
		Oszlop %				1,3%	33,3%	,7%
nem tudja	N				4		4	
	Oszlop %				5,1%		1,3%	
Összesen	N	126	48	51	79	3	307	
	Oszlop %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

2.3. Verseny a saját vállalat beszerzési piacán

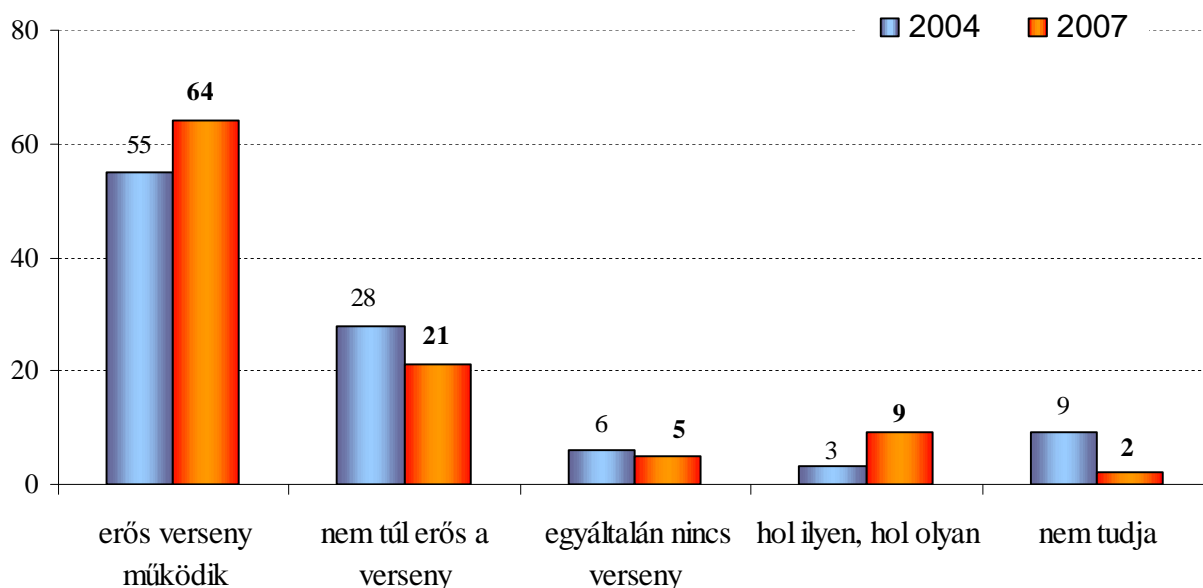
A vizsgált vállalatok értékesítési piacán tapasztalható verseny a konkurensokkal kapcsolatos viszonyt határozza meg. A 2004-es vizsgálattal megegyezően egy másfajta viszonyról, a vállalatok gazdasági környezetének egy másik területéről is kikérdeztük a mintába került vállalatok vezetőit, beszerzési piacukról.

Összességében véve a megkérdezett vállalatvezetők továbbra is a magyar gazdaságra általában jellemzőnek tartottnál nagyobb, de a saját értékesítési piacukon tapasztaltnál kisebb mértékűnek tartják a beszerzési piacukon működő versenyt. A válaszadók több, mint fele (64%-a) úgy látja, vállalata beszerzési piacán a verseny "farkastörvényei" érvényesülnek, míg ennek ellenkezőjéről, a verseny teljes hiányáról csak 5%-uk számolt be. Ennél lényegesen többen voltak, akik köztes véleményüknek adtak hangot: 21%-uk szerint van, de nem túl erős a verseny vállalata beszerzési piacán. További 9% szerint hol ilyen, hol olyan a helyzet, nem lehet egyetlen meghatározással jellemezni. 2% pedig nem tudott választ adni a kérdésre. Idén többen látnak erős verseny beszerzési piacukon a 2004-es eredményekhez képest, de nem változott lényegesen azok aránya, akik egyáltalán nem tapasztalnak versenyt ezen a területen vagy csak kis mértékű versenyről számoltak be, azonban csökkent azok aránya, akik szerint nem túl erős a verseny. (6. ábra)

6. ábra

Az Ön vállalkozásának beszerzési piacán milyen a gazdasági verseny?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

A vállalatméret abban befolyásolja a válaszok megoszlását, hogy minél nagyobb egy vállalat, annál kevésbé gondolja annak vezetője, hogy a vállalkozásuk beszerzési piacán a beszállítói között erős verseny működik, illetve hogy a nagyvállalatok vezetői az átlagosnál magasabb arányban válaszolták erre a kérdésre, hogy hol ilyen, hol pedig olyan a verseny erőssége (17%).

A településtípusok között különbségek fedezhetők fel, hiszen minél nagyobb adott település, annál nagyobb azok aránya, akik szerint erős verseny van vállalkozásuk beszerzési piacán a beszállítók között.

A kérdezettek tulajdoni hányada és a verseny megítélésében egy esetben találtunk szignifikáns kapcsolatot: a jelentős résztulajdonosok körében az átlagosnál magasabb az erős versenyt érzékelők tábora (74%).

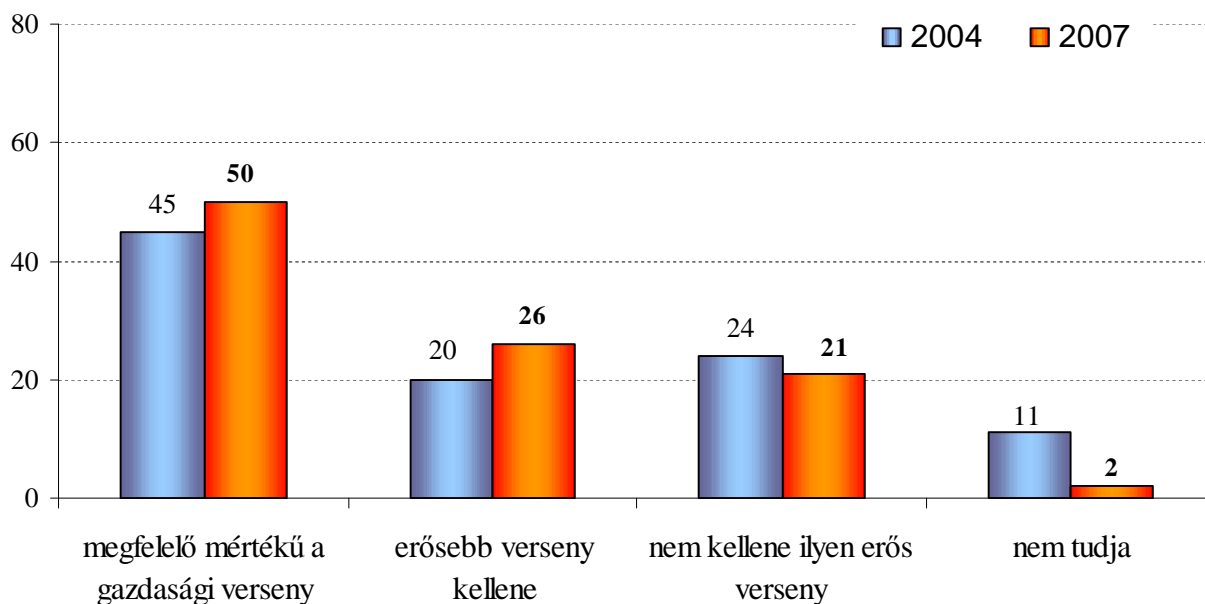
Vállalata beszerzési piacán uralkodó verseny mértékét értékelve a válaszadók több, mint fele (50%-a) elégedettségének adott hangot. Ez azt jelenti, hogy a kérdezett vállalatvezetők – a verseny erőssége szempontjából – valamivel elégedettebbek beszerzési piacuk helyzetével, mint a saját piacukon tapasztalt állapotokkal, nem is beszélve a lényegesen kedvezőtlenebbnek ítélt országos helyzettel. Az inkább elégedetlenek között valamivel kisebb arányban találunk olyan válaszadókat, akik erősebb versenyt preferálnának vállalatuk beszerzési piacán (26%), mint olyanokat, akik éppen ellenkezőleg, túlzottnak tartják a verseny jelenlegi szintjét ott (21%). Idén alacsony volt, 2%-os a bizonytalanok aránya. (7. ábra)

Számottevő változások nem történek az előző, 2004-es kutatáshoz képest: valamelyest nőtt azok aránya, akik megfelelőnek tartják a gazdasági versenyt vállalatuk beszerzési piacán, és nőtt azoké, akik túl erősnek tartják azt.

7. ábra

Az Ön vállalkozásának beszerzési piacán milyen mértékű a gazdasági verseny?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

A cégnagyság jelentősen nem befolyásolja a véleményeket, miszerint a beszerzési piacon zajló verseny fokozása, illetve fékentartása lenne a kívánatos a vállalatvezetők számára.

A fővárosi vállalatok vezetői között az átlagosnál többen vannak az elégedettek (86%), míg a községekben működő vállalkozások vezetői között nagyobb az aránya azoknak, akik erősebb versenyt tartanak jobbnak (29%).

A beszerzési piacon tapasztalható verseny percepciója és megítélése szoros összefüggést mutat. **Akik erősnek ítélik a versenyt vállalatuk beszerzési piacán, elégedettebbek vele.** Akik úgy látják, beszerzési piacukon erős verseny van, 60%-ban tartják megfelelőnek a verseny mértékét, míg akik a verseny hiányáról vagy csak gyenge versenyről számoltak be, kisebb arányban elégedettek a helyzettel (rendre: 34%, 47%). Mint már utaltunk rá, a saját értékesítési piacon uralkodó verseny percepciója és megítélése ettől némiképp eltérő, a megkérdezettek vállalatvezetők ez esetben inkább a mérsékelt versenyt tartják előnyösnek. (3. tábla)

3. tábla

			Az Ön vállalkozásának beszerzési piacán az Ön lehetséges beszállítói között ...					Összesen
			erős verseny működik,	nem túl erős a verseny, vagy	egyáltalán nincs verseny az Ön lehetséges beszállítói között	hol ilyen, hol olyan	nem tudja	
Az Ön vállalkozásának beszerzési piacán az Ön lehetséges beszállítói között milyen a verseny?	megfelelő mértékű a gazdasági verseny,	N	117	22	7	6	2	154
		Oszlop %	60,0%	34,4%	46,7%	21,4%	40,0%	50,2%
	erősebb verseny kellene, vagy	N	26	36	5	13		80
		Oszlop %	13,3%	56,3%	33,3%	46,4%		26,1%
	nem kellene ilyen erős verseny az Ön megtagadja a választ	N	51	6	2	6		65
		Oszlop %	26,2%	9,4%	13,3%	21,4%		21,2%
	nem tudja	N	1					1
Oszlop %		,5%					,3%	
Összesen	N	195	64	15	28	5	307	
	Oszlop %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

2.4. A piaci versennyel kapcsolatos problémák percepciója

A mintába került vállalatok vezetőit megkérdeztük arról, hogy milyen – a versennyel kapcsolatos – problémákat éreznek a magyar gazdasági életben. A megkérdezettek hat problémáról mondhattak véleményt, továbbá lehetőséget kaptak arra is, hogy egy egyéb, a felsoroltak között nem szereplő probléma gyakoriságáról is véleményt mondjanak. A problémák listája megegyezik a korábbi, 2004-es felmérés listájával, így közvetlenül összehasonlíthatjuk a két adatfelvétel során kapott eredményeket.

A problémák rangsorában jelentős eltérés nincs a három évvel ezelőttihez képest, azonban az egyes problémák elterjedtségének megítélése már egyértelmű változásokat mutat.

Továbbra is igaz, hogy a megkérdezettek szerint elsősorban a nagyvállalatok dominanciája és a politika beavatkozása jelent problémákat a piaci versennyel kapcsolatban. Azonban idén nőtt azok aránya, akik jelentős problémának tartják a beszerzési forrásokhoz, illetve az értékesítése lehetőségeikhez való hozzáférést. Azt, hogy a nagyvállalatok, a multinacionális cégek uralják a piacot a megkérdezettek 82%-a tartotta nagyon jellemzőnek a magyar gazdaságra. A gazdaság politikai befolyásoltságát 48%-nyian tartották nagyon jellemzőnek. Mindkét probléma dobogós helyen volt 2004-ben, azonban idén jelentősen csökkent azok aránya, akik jelentősnek gondolják azt. 2007-ben a rangsorban az

változott, hogy a második helyre az általunk felsorolt problémák közül az került, hogy *nehéz hozzáférni az értékesítési lehetőségekhez* (54%). A három évvel ezelőtti felméréshez képest 10 százalékpontot nöött azok aránya, akik szerint nagyon gyakori jelensége a magyar gazdaságnak, hogy *nehéz hozzáférni a beszerzési forrásokhoz* (47%). Az ötödik leggyakrabban említett probléma, hogy *a vállalatok nem tartják be a verseny szabályait, vállalati összefonódások, belső megállapodások* vannak (48%). Ezt a problémát idén 15 százalékponttal kevesebben említették, mint 2004-ben. Ezeknél a problémáknál kevesebben, 39%-nyian tartják nagyon jellemzőnek *a piac túlszabályozottságát* - ennek a problémának a súlya 10 százalékpontot nöött a 2004-es felméréshez képest. (8. ábra)

Továbbra is érvényes korábbi felmérések eredményei alapján tett megállapítás: **nem annyira a piac szabályozottságát, mint inkább annak hiányát (pl. politikai beavatkozás, monopóliumok kialakulásának lehetősége), vagy a szabályok áthágását látják problémának a magyar vállalkozók.**

A három legjellemzőbbnek tartott probléma érzékelésének különbsége a vizsgált vállalatcsoportokban a következőképpen alakult:

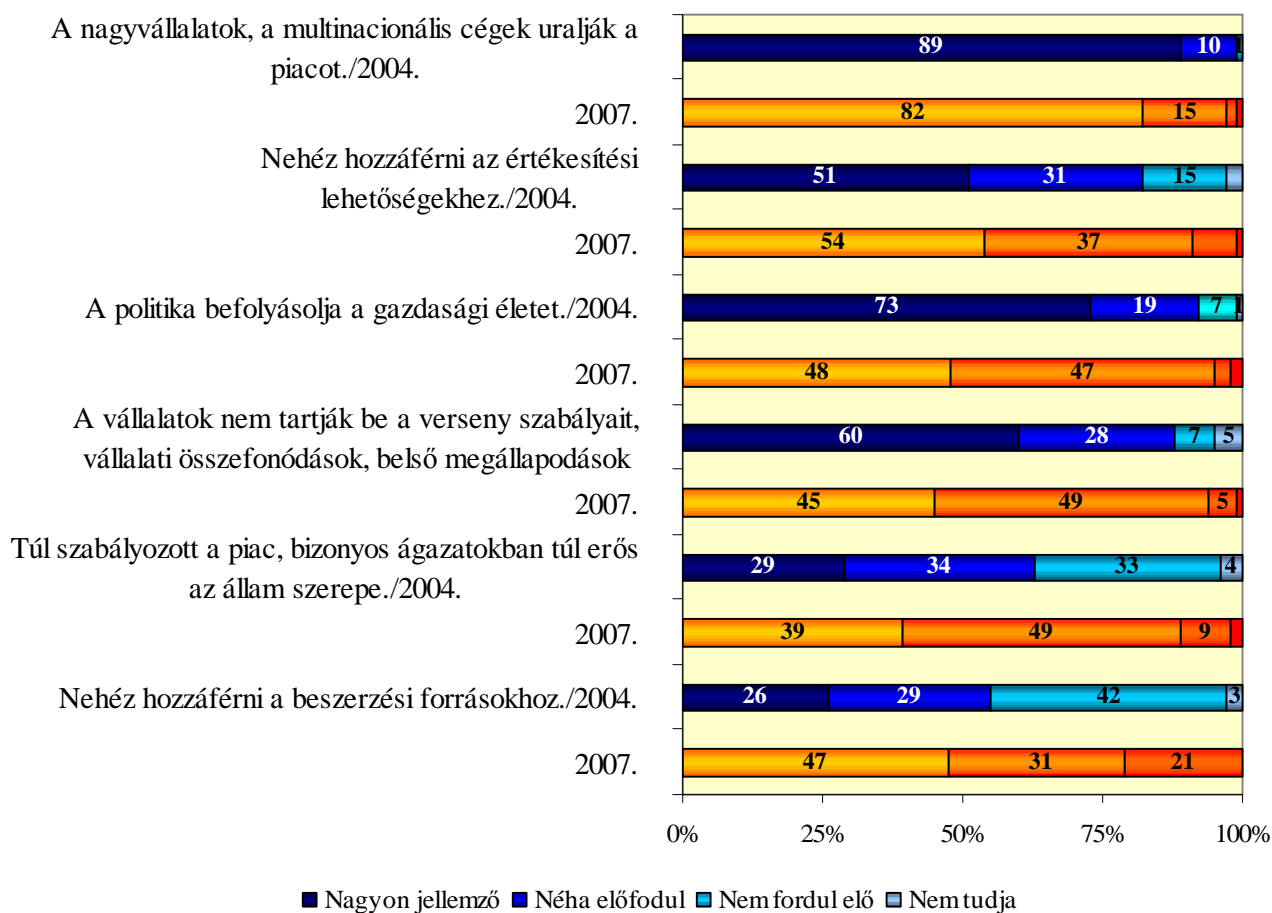
Bármely vállalatípust vizsgáljuk, a túlnyomó többség véleménye mindig az, hogy a nagyvállalatok uralma rendkívül jellemző a magyar piacra. De még a rendkívül magas mintaátlagnál is valamivel magasabb ez az arány a budapesti és a többségi tulajdonos vezetők körében.

Az értékesítési lehetőségekhez való hozzáférés nehézségének problematikáját másoknál kevésbé tartják jellemzőnek a nagyvállalatok vezetői, azok, akiknek nincs tulajdonrészük a cégben, valamint a fővárosi vállalatok vezetői. Akik többségi, vagy jelentős résztulajdonosai vállalatuknak, továbbá a közepes és kis méretű vállalatokat irányító megkérdezettek viszont másoknál jellemzőbbnek tartják ezt.

A gazdaságra gyakorolt politikai befolyást jellemzően a kisvállalatok és a többségi tulajdonrészrel rendelkező vezetők érzik jelentős problémának.

8. ábra

Mennyire jellemző Magyarországra? (válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

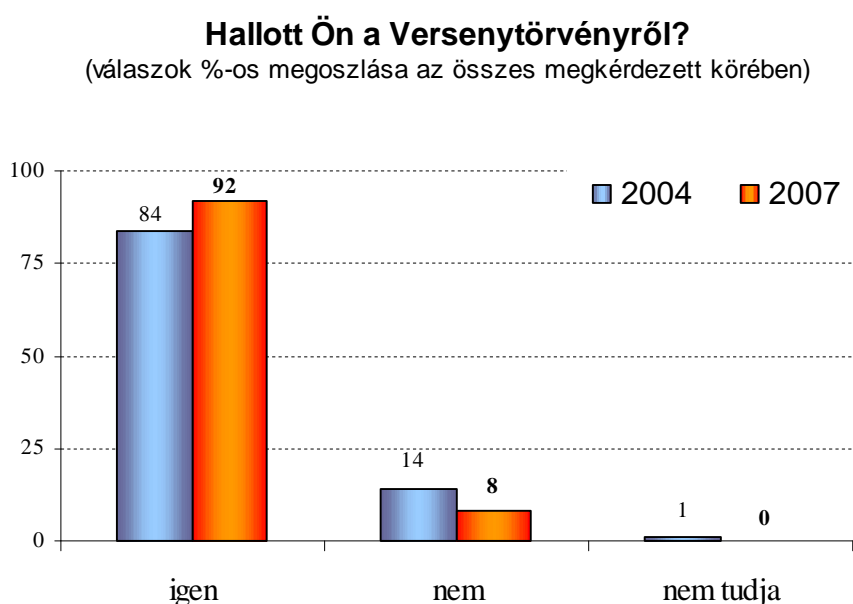

3. Vállalkozói ismeretek a Versenytörvényről

3.1. Általános ismertség, információforrások

A vállalkozói mintába került vállalatok vezetőinek 92%-a hallott a Versenytörvényről. 2004-ben a kérdezettek 84%-a mondhatta el magáról ugyanezt. (9. ábra)

9. ábra

A vállalatok mérete befolyásolja annak esélyét, hogy vezetőjük hallott-e már a Versenytörvényről. A kisvállalkozások vezetőinek 85%-a tud a törvényről, míg a közepes méretű cégek megkérdezett vezetői közül 92%-ról, a nagyvállalatok döntéshozóinak pedig 98%-áról mondható el ugyanez.

Az egyes településtípusok közül a megyeszékhelyeket érdemes kiemelni, az itt tevékenykedő vállalatok vezetői másoknál valamivel nagyobb arányban ismerik a törvényt (94%), míg a budapesti vezetők körében jelentősen alacsonyabb ez az arány, 71%.

Érezhető a hatása a kérdezett tulajdonhányadának is: a jelentősebb résztulajdonnal rendelkezők az átlagosnál valamivel kisebb (87%), a csekély vagy éppen semmilyen tulajdonhányaddal nem rendelkezők pedig nagyobb mértékben hallottak a törvényről.

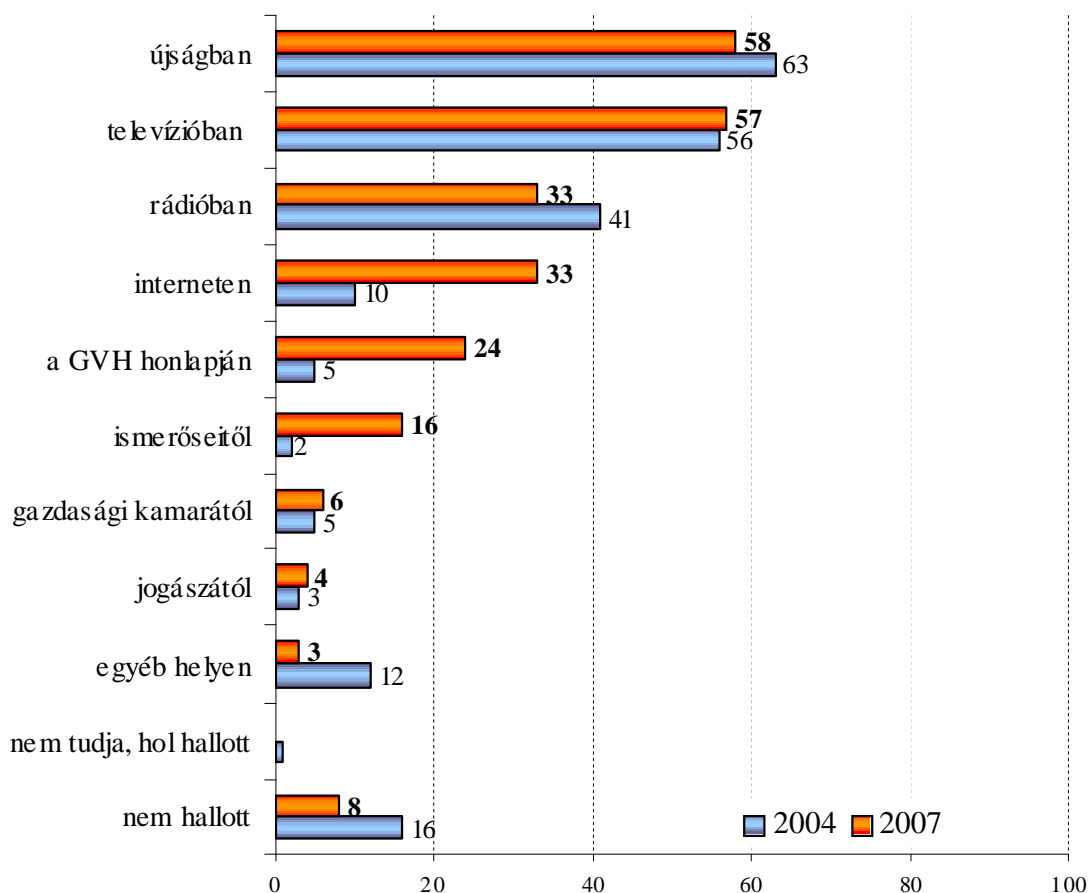
A Versenytörvény ismeretének forrásait kutatva az összes megkérdezett vállalatvezetőre vonatkozóan mutatjuk be az adatokat, mivel így a vizsgált médiumok és egyéb potenciális hírforrások hatása időben könnyebben összevethető és értelmezhető, mintha csak azok változó nagyságú csoportjára vonatkoztatnánk, akik egyáltalán hallottak a Versenytörvényről. Ugyanakkor így az egyes médiumok mért befolyására erőteljes hatása van annak is, hogy egyáltalán hányan állították, hogy tudnak a törvényről.

A legtöbben továbbra is úgy nyilatkoztak, hogy újságban, hetilapban, folyóiratban találtak a Versenytörvénnyel, ezt a forrást a megkérdezettek 58%-a említette. 57%-uk hivatkozott a televízióra, mint információforrásra, harmaduk (33%-uk) pedig a rádiót említette. A 2004-es felmérés esetében is ez a három médium jelentette a legtöbb vállalatvezető számára a Versenytörvény ismeretének forrását. **Figyelemre méltó az internet szerepének növekedése: interneten a válaszadók harmada találkozott a Versenytörvénnyel,** ami megerősíti a lakosság, az újságírók és a jogászok esetében korábban leírt tendenciát, mely szerint nő az internet szerepe a tájékozódásában. Az interneten történő tájékozódás növekvő súlyát az is megerősíti, hogy szemben a 2004-es mérésben tapasztalt 5%-kal, idén a válaszadók **24%-a** számolt be arról, hogy **a Gazdasági Versenyhivatal honlapján** találkozott a Versenytörvénnyel. A gazdasági kamarától 6% hallott a törvényről, míg az ismerősöktől 16%-uk. Ügyvédjüktől, jogászuiktól, jogtanácsosuktól 4%-uk tudott meg valamit a törvényről. További 3%-uk egyéb forrásokat jelölt meg. (10. ábra) Egy válaszadó természetesen több forrást is megjelölhetett, ezért a említések gyakoriságának összege jóval meghaladja a 100%-ot.

10. ábra

Hol hallott vagy olvasott a Versenytörvényről?
(az egyes hírforrásokat említők %-os aránya az összes megkérdezett körében, %)

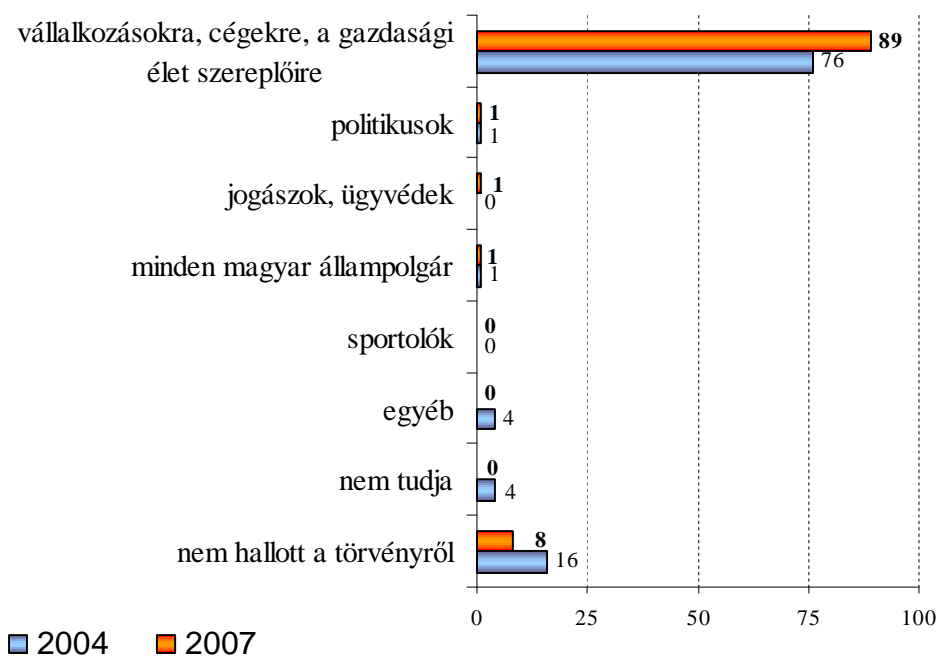

A Versenytörvényről a válaszadók túlnyomó többsége, 89%-a helyesen tudja, hogy a cégekre, vállalatokra, vagyis a gazdasági élet szereplőire vonatkozik. Más csoportokat szinte egyáltalán nem említettek a megkérdezettek. 1–1%-nyian gondolták, hogy a politikusok politikai ügyei illetve, hogy minden magyar állampolgár a Versenytörvény hatálya alá tartozik. A megkérdezettek 8%-a – mint említettük – egyáltalán nem hallott a Versenytörvényről. (11. ábra)

A 2004-es kutatáshoz képest, idén 13 százalékponttal többen tudták helyesen, hogy a vállalkozásokra, cégekre, a gazdasági élet szereplőire vonatkozik a Versenytörvény. Mivel nagyon magas a helyes választ adók aránya, nem lehet szignifikáns különbséget tenni ez alapján a vezetők ismeretszintje között.

11. ábra

**Mire, kinek a magatartására vonatkozik a
Versenytörvény?**
(a Versenytörvényt ismerők körében, említők aránya, %)

A Versenytörvény céljára vonatkozó kérdést már a 2004-es vizsgálatunkba is szerepeltettük. Helyes válaszként fogadtuk el a következő két feleletet,

a Versenytörvény célja:

- Ø " a gazdasági verseny fenntartása, az erős verseny védelme (az alacsonyabb árak, a jobb minőség elérése érdekében)", illetve
- Ø "a fogyasztók tájékoztatásának biztosítása (az alacsonyabb árak, a jobb minőség elérése érdekében)".

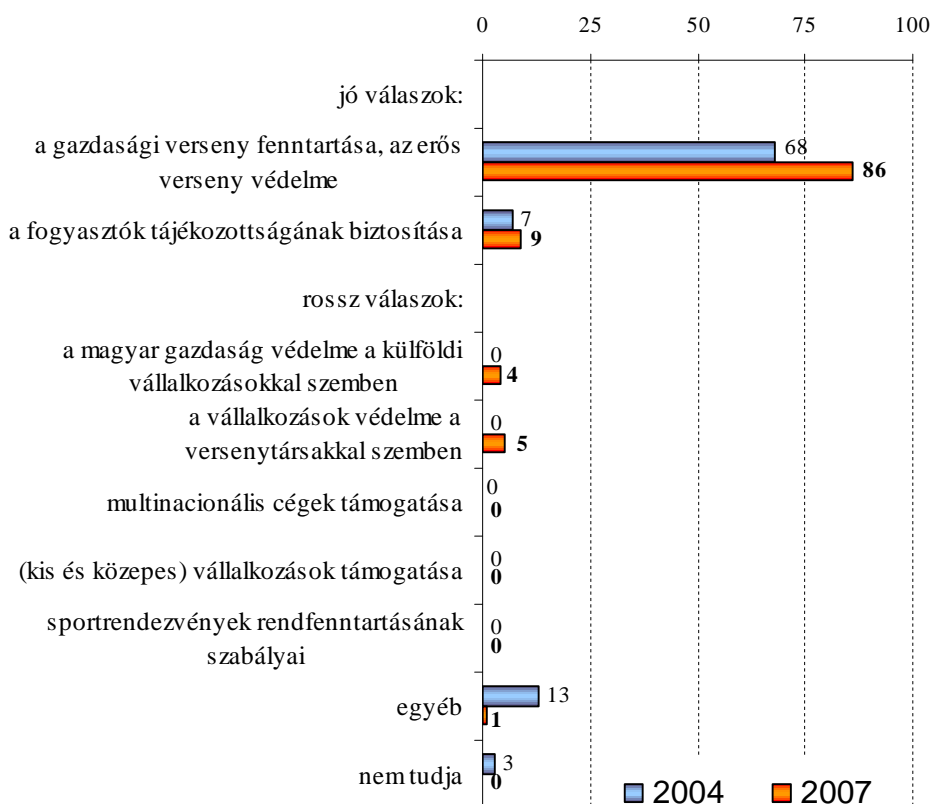
A Versenytörvény céljának a megkérdezett vezetők, akárcsak a 2004-es évben, most is legtöbbször a gazdasági verseny védelmét említették. Tíz vezetőből nyolcan-kilencen ezt a választ adták meg, helyesen. 2004-ben 68% állította ezt a megkérdezettek közül. A másik helyes választ már kevesen tudták megmondani: a fogyasztók tájékoztatásának biztosítását 9%-nyian, tehát valamivel többen említették, mint 2004-ben (7%).

Az összes többi, vagyis a téves válaszlehetőségek említési aránya elenyésző. (Ezeket a válaszokat a 12. ábrában mutatjuk be)

12. ábra

Mi a célja Versenytörvénynek?

(a Versenytörvényt ismerők körében, az említők aránya, %)

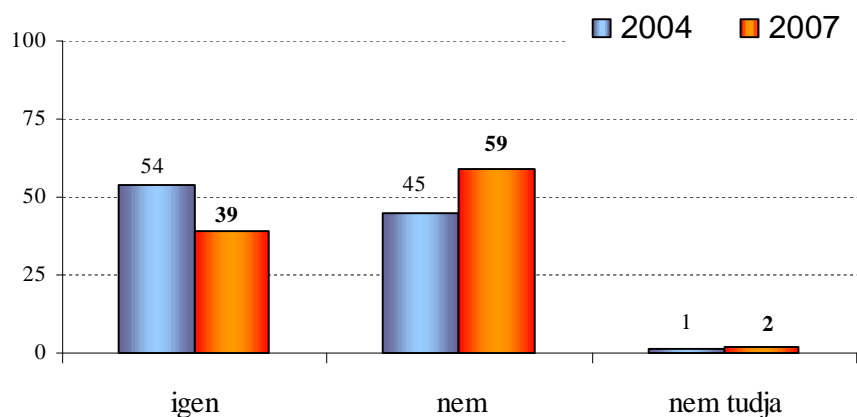

Arra a kérdésre, hogy szeretné-e jobban megismerni a Versenytörvényt, a mintába került vállalkozások megkérdezett vezetőinek 39%-a felelt igennel felelt, ami elmarad a 2004-ben mért 54%-os aránytól. Nem tart igényt pontosabb, részletesebb ismeretekre a válaszadók 59%-a. További 2%-uk pedig nem tudott egyértelmű választ adni a kérdésre. (13. ábra)

13. ábra

Igényelné-e, hogy jobban megismerhesse a Versenytörvényt?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

Legnagyobb arányban nagyvállalatok és a városokban tevékenykedő cégek vezetői szeretnék jobban megismerni a Versenytörvényt, legkevésbé pedig azok a cégvezetők, akiknek nincs, vagy csak kisebb részesedésük van vállalatukban. De általában elmondható, hogy a vizsgált vállalati jellemzők csak kis mértékben befolyásolják a cégvezetők érdeklődését.

Az, hogy a válaszadó hallott-e már a Versenytörvényről, valamelyest befolyásolja a törvény pontosabb megismerésére irányuló szándékát. Azok között, akik hallottak már a törvényről 42% azok aránya, akik további információkat igényelnének, míg azok között, akik nem hallottak a Versenytörvényről 56%.

3.2. Részletes ismeretek

A vállalati-vállalkozói szféra Versenytörvénnyel kapcsolatos általános ismereteinek után a törvény által szabályozott konkrét problémákra, területekre tértünk át.

A Versenytörvény passzusainak ismeretét első lépésben azzal mértük, hogy arra kértük a válaszadókat, mondják meg négy különböző gazdasági viselkedésről, vajon azokat tiltja a Versenytörvény vagy sem. A 2004-es vizsgálat során feltett kérdéssel teljesen megegyező kategóriák szerepeltek idén is.

A válaszadók többnyire helyes felelet adtak a kérdésekre. Legnagyobb, 90%-os – arányban a fogyasztók nem megfelelő informálásáról, pontosabban az ezen keresztül történő előnyszerzésről vélekedtek úgy a megkérdezettek, hogy a Versenytörvény tilalma alá esik. A vállaltvezetők 86%-ban értettek egyet abban is, hogy a Versenytörvény tiltja azt, ha egy cég megállapodik versenytársaival egy kötelezően alkalmazandó minimális árról. Sokan, 81%-nyian a cégek egymás közötti „meg-nem-támadási”, „terület-felosztási” megállapodásairól gondolják, hogy az a versenytörvény tilalma alá esik.

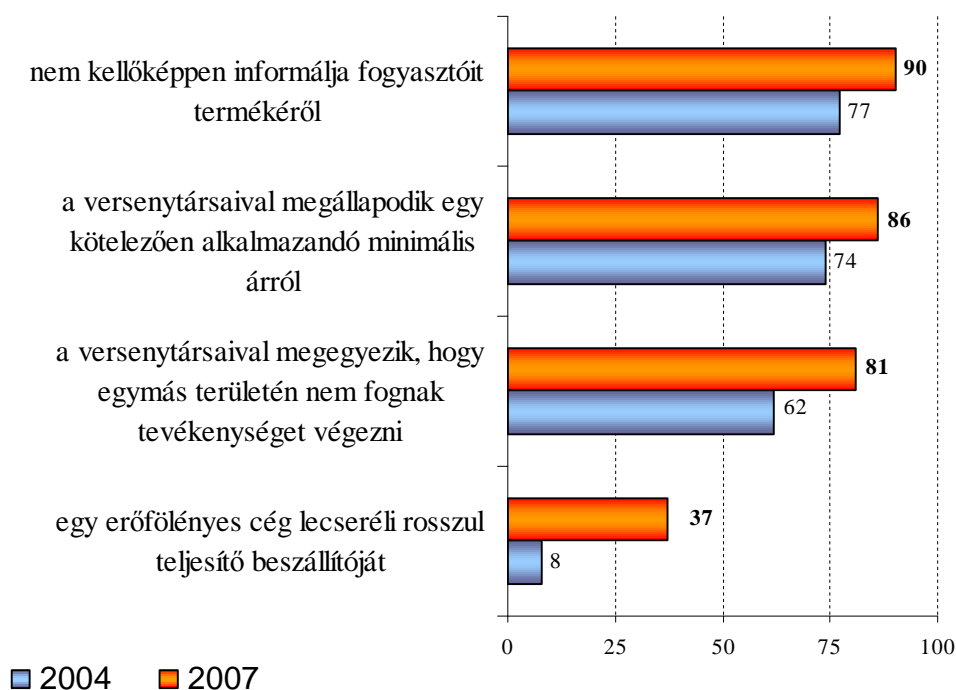
Egyetlen kakukktojás szerepelt az alkérdések között, de a válaszadók 63%-a jól tudta, hogy a Versenytörvény nem tiltja, hogy egy erőfölényes cég lecserélje rosszul teljesítő beszállítóját. Sokan, 37%-nyian gondolták, hogy ez az eset is a Versenytörvény tilalma alá esik. (14. ábra)

Összességében megállapíthatjuk, hogy a vállalatvezetők többségének többé-kevésbé helyes elképzelései vannak a törvény rendelkezéseiről. De ez nem jelenti azt, hogy a többség minden kérdésre helyesen válaszolt volna. **A kérdezetteknek csak 37%-a adott helyes válasz mind a négy alkalommal.**

Az, hogy a válaszadó hallott-e Versenytörvényről, szignifikáns mértékben befolyásolja válaszai helyességét. Akik hallottak a Versenytörvényről, 50%-ban helyes választ adtak mind a négy esetben, míg akik nem hallottak róla, azoknak mintegy 36%-a. A vállalkozás mérete, székhelye és a tulajdonosi hányad nincs hatással a Versenytörvény ezen ismeretére.

14. ábra

Ön szerint tiltja a Versenytörvény azt, ha egy cég ...?
(igen válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

A megkérdezettek tehát elsősorban a fogyasztók megtévesztését tartják a Versenytörvény szabályaiba ütközőnek. Arról viszont, hogy mi számít a fogyasztók megtévesztésének már erősen megoszlának a vélemények. Arra kértük a válaszadókat, hogy három "marketing-lehetőség" közül válasszák ki azokat, amelyek a fogyasztók megtévesztésének számítanak. Valójában a három közül csak az első számít a fogyasztó megtévesztésének, vagyis az, ha a termék reklámjában *elhallgatják* egy fontos tulajdonságát.

A mintába került vállalatok vezetőinek túlnyomó többsége (93%-a) jól tudja, hogy ha egy termék reklámjában elhallgatják annak egy fontos tulajdonságát, akkor az a fogyasztó megtévesztésének számít. 2004-ben szinte ugyanennyien, 94%-nyian adtak hasonló feleletet. Ugyanakkor sokan tévednek is a fogyasztó megtévesztésének értelmezése során. A megkérdezettek 77%-a hibásan úgy gondolja, hogy az is a fogyasztó megtévesztése, ha egy terméket egy másik termékkel összehasonlítva reklámoznak. 2004-ben valamivel kevesebben, de akkor is magas arányban feleltek ugyanígy, vagyis helytelenül. A válaszadók 19%-a pedig azt is a fogyasztó megtévesztésének tartja, ha a kereskedő ajándékot ad a fogyasztónak a vásárláskor. E tekintetben is nőtt a téves válaszok száma a korábbi felmérésben tapasztaltnál képest. (15. ábra)

15. ábra

Ön szerint a fogyasztók megtévesztése az, ha ...?
 (igen válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

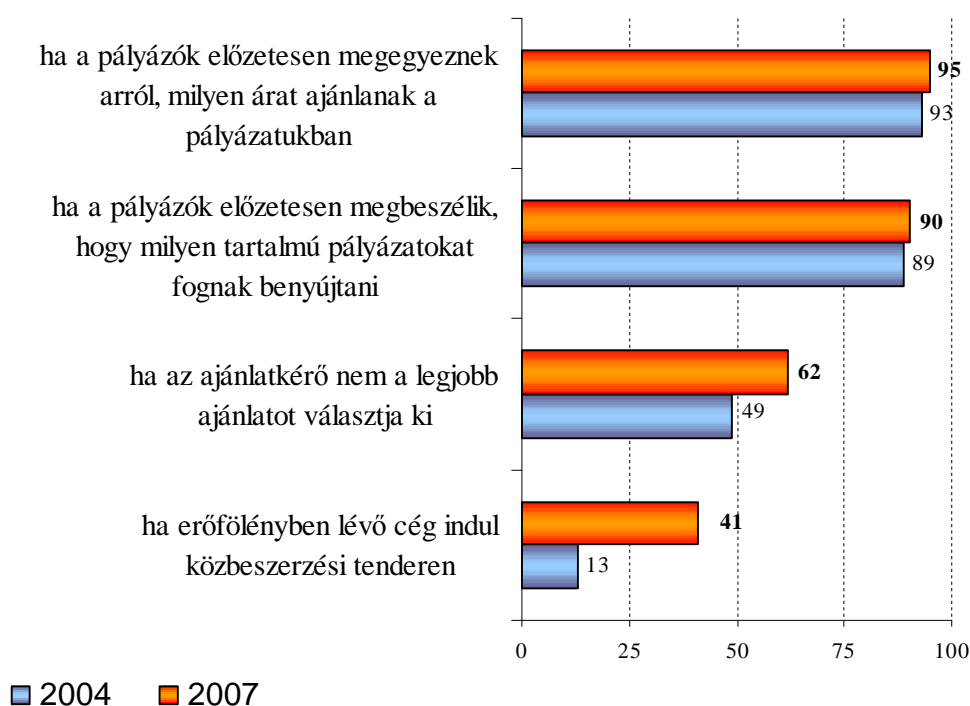
A közbeszerzésekkel kapcsolatban felsorolt tilalmak listája szintén nem változott a 2004-es felmérésben alkalmazott módszertől.

A válaszadók 95%-a helyesen tudja, hogy a Versenytörvény tiltja a közbeszerzések terén a pályázók előzetes megegyezését a pályázatban ajánlott árról. 2004-ben szinte ezzel megegyező arányban tudták a vállalkozók a helyes választ. Most a három évvel ezelőtti arálynak megfelelően, **90%-ban vannak tisztában a válaszadók, hogy a Versenytörvény nem csak az ajánlati ár, de a pályázat tartalmának egyeztetését is tiltja.** A létező törvényi tiltások viszonylag nagyfokú ismerete mellett, ha ne is hasonló nagyságú, de mindenképpen jelentős mértékű tévedések is megfigyelhetők a vállalatvezetők válaszai között. **Tíz kérdezettből hat (62%) tévesen úgy véli, hogy a Versenytörvény előírásaiba ütközik, ha a közbeszerzési eljárás során az ajánlatkérő nem a legjobb ajánlatot választja ki.** (2004-ben 13 százalékponttal alacsonyabb volt ez az arány.) **41%-uk pedig azt hiszi, ugyancsak tévesen, hogy a Versenytörvény azt is tiltja, hogy erőfölényben lévő cégek induljanak közbeszerzési tendereken.** Az így vélekedők aránya megháromszorozódott a 2004-ben mérthez képest. (16. ábra)

16. ábra

Ön szerint tiltja a Versenytörvény a közbeszerzések területén .... ..?

(igen válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

A Versenytörvény tilalma alá eső területekre vonatkozó kérdések után arra kérdeztünk rá, milyen következményekkel járhat, ha egy vállalkozás nem tartja be a Versenytörvény előírásait. A kérdést 2004-ben is ugyanezekkel a válaszlehetőségekkel tettük fel a megkérdezetteknek, így lehetőségünk van az eredmények összevetésére.

A válaszadók 83%-a helyesen tudta, hogy a Versenytörvény megszegői pénzbírsággal sújthatók. 2004-ben jelentősen kevesebben tudták ezt, 56%-nyian. **A másik lehetséges következményét a Versenytörvény megszegésének, azaz az adott magatartástól való eltiltást jóval kevesebben, 8%-nyian említették.** (Igaz, ebben szerepet játszhat az is, hogy a válaszadók csak egyetlen választ adhattak, így aki említette a pénzbírságot, az már nem említhette a törvénysértő magatartástól való eltiltás lehetőségét.) 2004-ben ugyanilyen arányban tartották – helyesen – lehetségesnek ezt a szankciót.

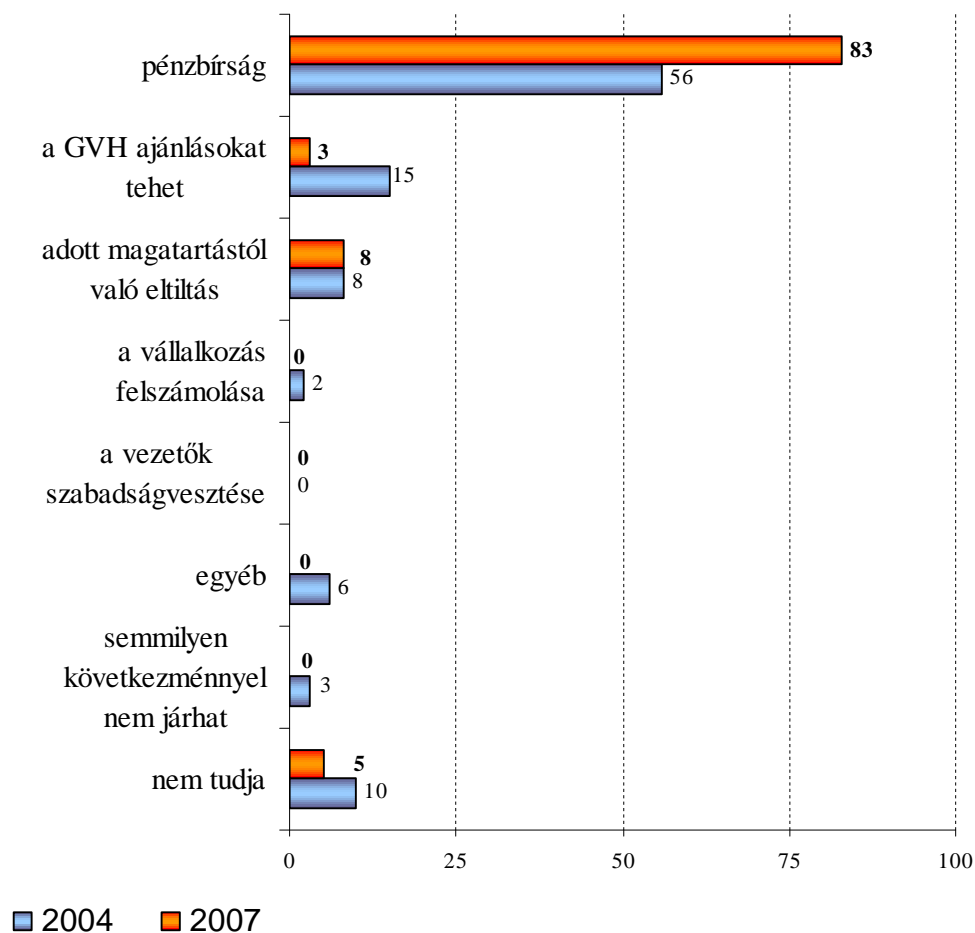
A két valóban lehetséges szankció említési gyakoriságának különbsége mindenképpen figyelemreméltó, mert még ha fel is tesszük, hogy a pénzbírságot említők egy része tudott a másik büntetési formáról is, akkor is szembeötlő, hogy mennyivel többen említették a pénzbírságot. Ez alapján megkockáztatható az a kijelentés, hogy akár a szankciók ismertségének, akár a nekik tulajdonított jelentőségnek (ezzel együtt elrettentő erejének) különbsége okozta az említési gyakoriságokban megfigyelhető különbséget, az eredmény mindenképpen arra utal, hogy a gyakorlat szintjén a pénzbírság szerepe a jelentősebb. Fontos még kiemelni azt is, hogy **a pénzbírság, mint szankció ismertsége jelentősen nőtt a 2004-ben mért eredményhez képest, 27 százalékpontot.** (17. ábra)

A válaszadók egy része, igaz kisebbik része most is olyan szankciókat választott, amelyekkel valójában nem büntethetők a Versenytörvény megszegő vállalkozások. A válaszadók 3%-a szerint a rendelkezések áthágásának az a következménye, hogy a GVH ajánlásokat tesz a visszásságok megszüntetésére. (Korábban jóval többe, 15%-nyian gondolták így.) 5%-uk nem tudott választ adni a kérdésre. A 2004-es kutatás eredménye során láthattuk, hogy egyéb, rossz válaszokat is adtak a vállalkozók, azonban ez idén nem volt rájuk jellemző.

17. ábra

Ön szerint milyen következményekkel járhat, ha egy vállalkozás nem tartja be a Versenytörvény rendelkezéseit?

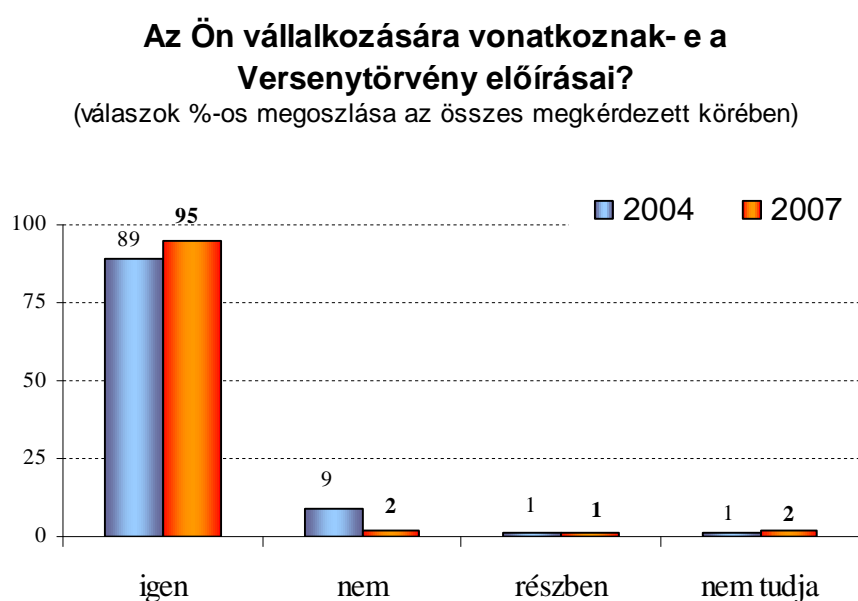
(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

3.3. Saját vállalkozásának viszonya a Versenytörvényhez

A mintába került vállalkozásoknak csak 95%-ra vonatkoznak a Versenytörvény rendelkezései – legalábbis megkérdezett vezetőik szerint. 2%-nyian nyilatkoztak úgy, hogy vállalatukra nem, míg 1%-uk szerint csak részben vonatkoznak ezek a rendelkezések. (2%-uk pedig bizonytalan volt e tekintetben.) 2004-hez képest 2007-re 6 százalékpontot nöött azok aránya, akik szerint cégükre is vonatkoznak a Versenytörvény előírásai. (18. ábra)

18. ábra

A nagyvállalkozások vezetői másoknál kisebb arányban gondolják, hogy cégükre vonatkoznának a versenytörvény előírásai (92%).

Ennél fontosabb eredmény, hogy még a Versenytörvényről saját bevallásuk szerint sohasem hallott vezetők 83%-a is úgy véli, helyesen, hogy cége a törvény hatálya alá esik. Ugyanakkor az, hogy valaki hallott a Versenytörvényről, nem garantálja, hogy bármennyire is ismeri: erre utal, hogy a Versenytörvényt – legalább neve alapján – ismerők 2% nem tud arról, hogy vállalatára is vonatkoznak a törvény előírásai. (4. tábla)

4. tábla

			Hallott Ön a Versenytörvényről?			Összesen
			igen	nem	nem tudja	
On szerint az Ön vállalkozására vonatkoznak-e a Versenytörvény előírásai?	igen	N	272	20		292
		Oszlop %	96,5%	83,3%		95,1%
	nem	N	5	1		6
		Oszlop %	1,8%	4,2%		2,0%
	nem tudja	N	5	3	1	9
		Oszlop %	1,8%	12,5%	100,0%	2,9%
Összesen		N	282	24	1	307
		Oszlop %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

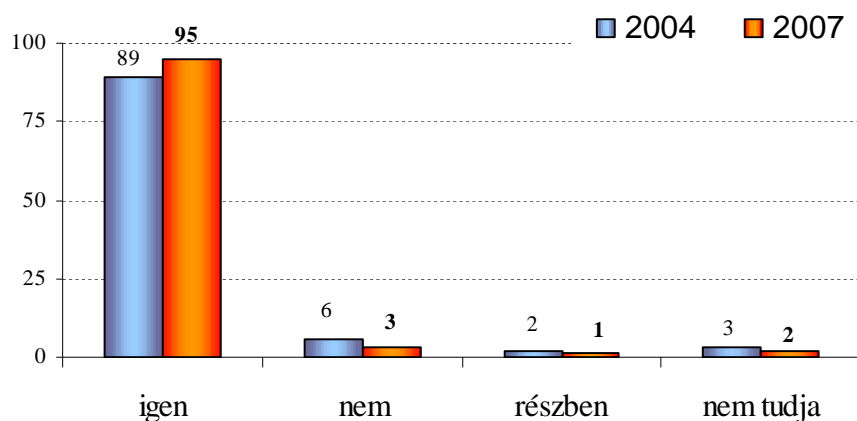
A válaszadók közel kilenctizede, 95%-a nyilatkozott úgy, hogy vállalata szem előtt tartja a Versenytörvény előírásait, és további 1%-uk úgy, hogy részben figyel azokra. (Mint hamarosan látni fogjuk, noha ugyanolyan arányban vannak azok, akik szerint vállalatuk a Versenytörvény hatálya alá esik, és azok, akik vállalata szem előtt tartja a törvény rendelkezéseit, a két csoport nem teljesen fedi egymást.) A megkérdezett vállalati vezetők 3%-a állította, hogy vállalata nem tartja szem előtt működése során a Versenytörvényt, további 2%-uk pedig nem tudott választ adni a kérdésre. A 2004-es eredményhez képest nőtt a Versenytörvény előírásait szem előtt tartó vállalatok aránya a kérdezett vállalatvezetők válaszai alapján. (19. ábra)

Az előbbi kérdésre adott válaszokat meghatározó tényezők ez alkalommal is éreztetik hatásukat. A kisebb méretű vállalatok vezetői valamint a többségi tulajdonhánnyal rendelkező megkérdezettek kisebb arányban állították, hogy vállalataik szem előtt tartják a Versenytörvény előírásait, mint a közepes méretű cégek vezetői. A kisméretűek 92%-a, a közepesekének 100%-a, míg a nagyvállalatokénak 91%-a tartja szem előtt állításuk szerint a Versenytörvény előírásait.

19. ábra

**Az Ön vállalkozása szem előtt tartja-e a
Versenytörvény előírásait?**

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

A vállalatok mindössze 2%-a hiszi azt tévesen, hogy nem tartozik a Versenytörvény hatálya alá. Elképzelhető, hogy az óvatosság készíti az ilyen vállalatok vezetőinek egy részét arra, hogy mégis szem előtt tartsa a Versenytörvény előírásait, amelyek szerintük rájuk nem is vonatkoznak. Ha ugyanis összevetjük a két előbbi kérdésre adott válaszokat, akkor azt tapasztaljuk, hogy várakozásainknak megfelelően azok a vállalatok, amelyek a Versenytörvény rendelkezései alá esnek, túlnyomórészt szem előtt is tartják azokat. Azon vállalkozások közül, amelyekre nem vonatkoznak a Versenytörvény előírásai, miért tartja be tízből három a törvény előírását. (5. tábla)

5. tábla

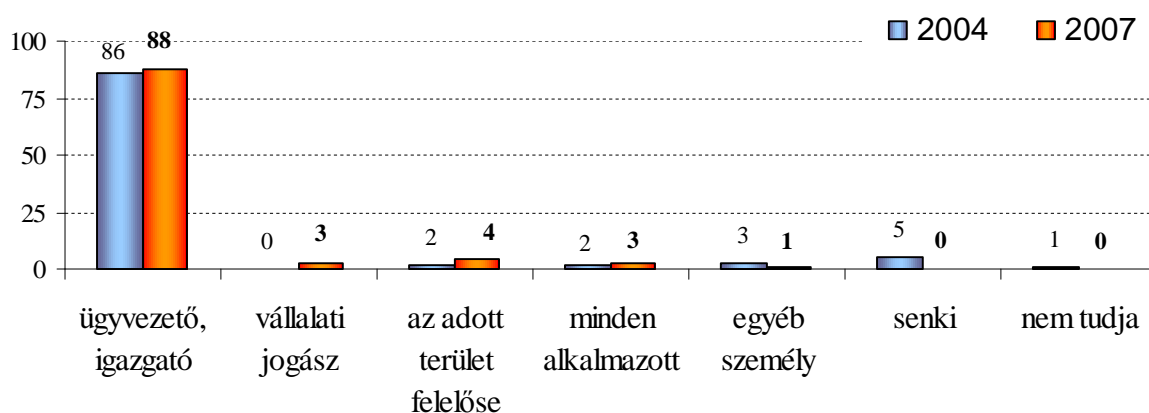
			Ön szerint az Ön vállalkozása működése során szem előtt tartja-e a Versenytörvény előírásait?				Összesen
			igen	nem	megtagadja a választ	nem tudja	
Ön szerint az Ön vállalkozására vonatkoznak-e a Versenytörvény előírásai?	igen	Sor %	98,6%	1,4%			100,0%
		N	288	4			292
	nem	Sor %	33,3%	66,7%			100,0%
		N	2	4			6
	nem tudja	Sor %			22,2%	77,8%	100,0%
		N			2	7	9
Összesen	Sor %	94,5%	2,6%	,7%	2,3%	100,0%	
	N	290	8	2	7	307	

A mintába került vállalkozások 88%-ában az ügyvezető vagy az igazgató felel a Versenytörvény rendelkezéseinek betartására. A vállalati jogászt tartják ebben az ügyben kompetensnek a vállalkozók 3%-a. Mindössze a megkérdezettek vállalatok 3–4%-ára jellemző, hogy az adott terület felelőse, vagy éppen minden alkalmazott feladata a Versenytörvény előírásainak betartása. Egyéb személyeket a válaszadók 1%-a nevezett meg. A mintába került vállalatvezetők egyike sem mondta azt, hogy náluk senki sem ügyel a Versenytörvény rendelkezéseire. (20. ábra)

20. ábra

Az Ön vállalkozása esetében ki felel azért, hogy betartsák a Versenytörvényt?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

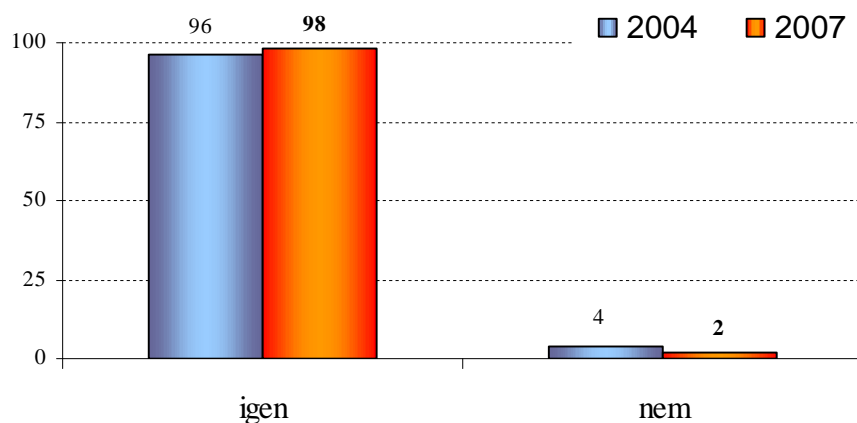
4. Vállalkozói ismertek a Gazdasági Versenyhivatalról

4.1 Általános ismertség, információforrások, értékelés

A mintába került vállalatok vezetői szinte kivétel nélkül hallottak már a Gazdasági Versenyhivatalról. A korábbi években, 2002–2003-ban 90–92% volt ez az arány, 2004-ben még magasabb: 96%, idén pedig már 98%. Az adat arra utal, hogy valamivel többen ismerik – legalább hallomásból – a Gazdasági Versenyhivatalt, mint a Versenytörvényt. (Emlékeztetőül: a Versenytörvényről 92%-nyian állították, hogy legalábbis hallottak róla.) (21. ábra)

21. ábra

Hallott Ön a Gazdasági Versenyhivatalról?
(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

A vizsgált vállalati és vállalatvezetői kategóriák mindegyikében legalább 96%-os a Gazdasági Versenyhivatal ismertsége.

Az információforrások említési gyakoriság alapján felállított fontossági sorrendje nagyon hasonló képet mutat, mint a Versenytörvény esetében. A legtöbben, 62–63%-nyian újságokból, folyóiratokból valamint a televízióból tudnak a Versenyhivatalról.

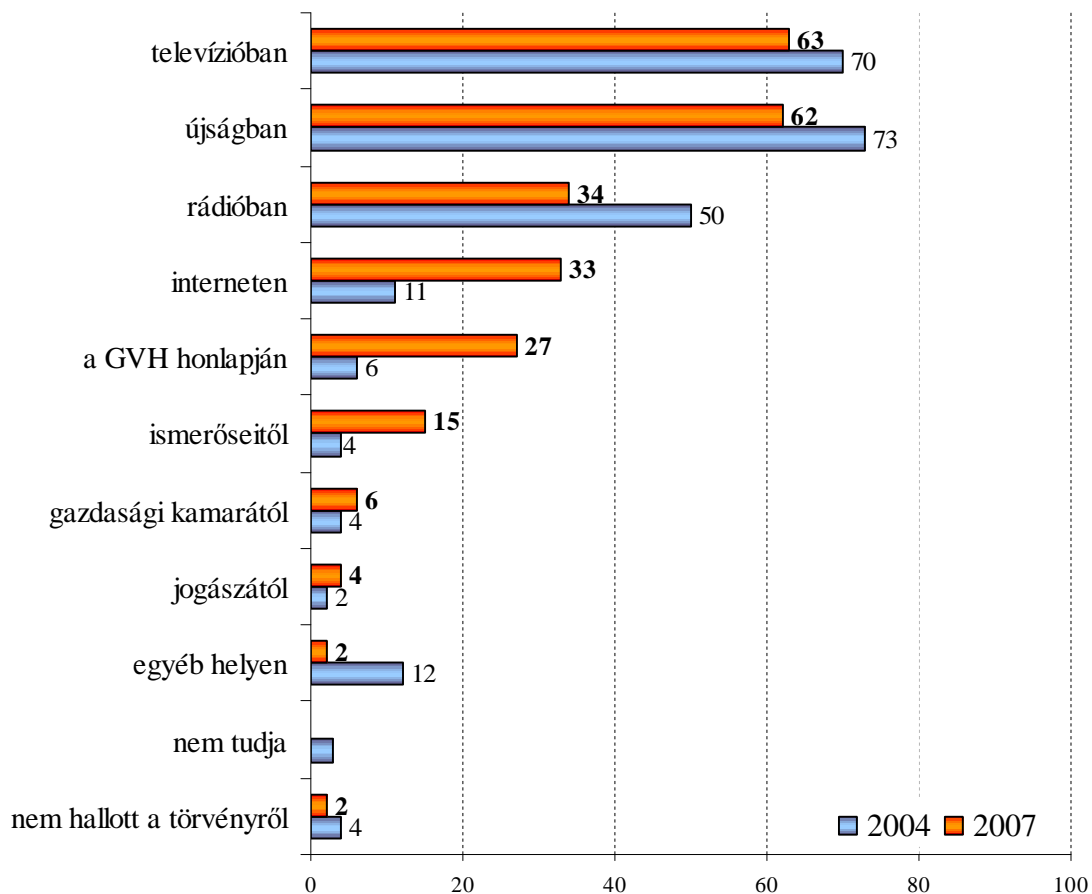
Minden harmadik megkérdezett pedig a rádiót és az internetet (is) említette információforrásként, míg a GVH honlapját negyedük nevezte meg.

Miközben a leggyakrabban említett hírforrások sorrendje megegyezik a 3 évvel ezelőtt mérttől, **a hagyományos médiumok (televízió, rádió, nyomtatott sajtó) háttérbeszorult, míg az internet (és ezen belül a GVH honlapja) szerepe jelentősen felértékelődött.** Minden más lehetséges forrásra jóval kevesebben, legfeljebb 15%-nyian hivatkoztak. (22. ábra)

22. ábra

Hol hallott vagy olvasott a Gazdasági Versenyhivatalról?

(az egyes hírforrásokat említők %-os aránya az összes megkérdezett körében, %)

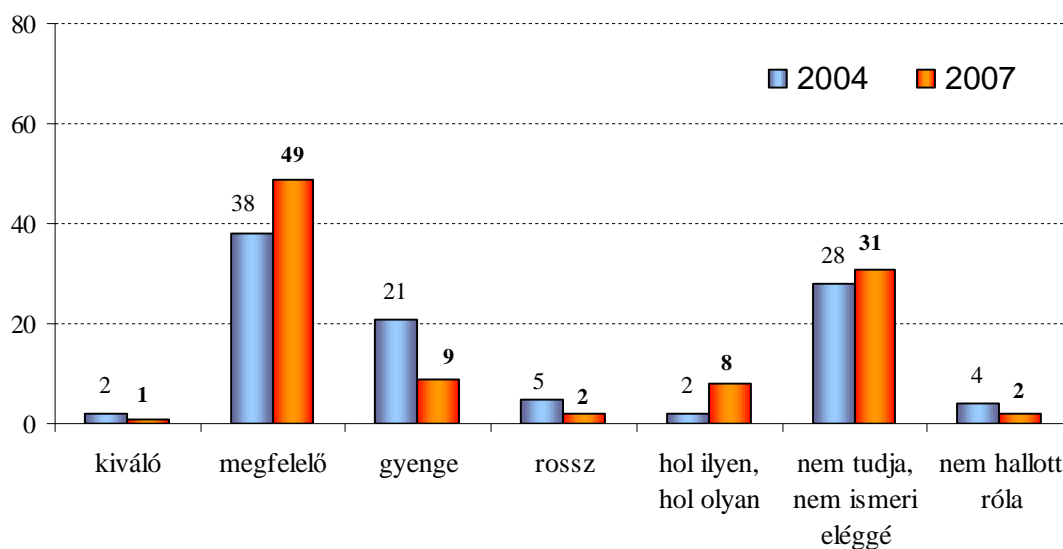

A 2004-es vizsgálathoz hasonlóan a megkérdezettek kétharmada vállalkozott a Versenyhivatal munkájának értékelésére. Az értékelés azonban valamelyest pozitívabb a három évvel korábbi felméréshez képest.

Az összes megkérdezett vezető fele (49%) megfelelőnek tartja a Versenyhivatal munkáját, szemben a 2004-es 38%-kal, azaz nőtt az elégedettek aránya. Lényegesen kevesebben, 9%-nyian tartják rossznak GVH munkáját, ráadásul ezen csoport több, mint felére zsugorodott, hiszen 3 éve még 21%-nyian adtak elmarasztaló értékelést. A szélsőséges vélemények minkét oldalon ritkák. Azon 2%-nyi megkérdezett mellett, aki egyáltalán nem hallott a hivatalról, további 31% volt, aki azzal hárította el az értékelést, hogy nem ismeri eléggé a hivatal munkáját. (23. ábra)

23. ábra

Hogyan értékelné a Versenyhivatal munkáját?
(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

Az egyes vállalatípusok összehasonlítását ez alkalommal a „nem tudja” válaszok magas, és széles sávban mozgó aránya nehezíti. Átlagon felüli arányban nem tud véleményt mondania GVH-ról az egyéni és kisvállalkozók csoportja (40%) és a községekben bejegyzett vállalkozások vezetői (43%). Legmagasabb arányban a városi vállalkozások vezetői elégedettek (55%). A vállalkozások ágazati besorolása nem befolyásolja a GVH munkájáról alkotott véleményt.

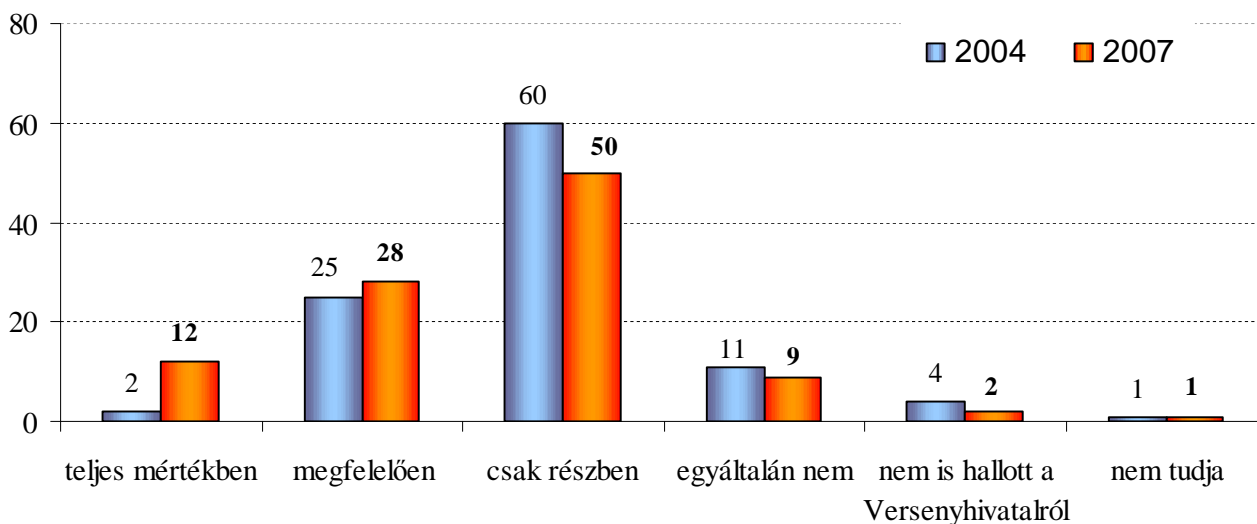
Lényegesen kedvezőbb a megkérdezettek értékelése saját, a Versenyhivatallal kapcsolatos ismereteik mélységéről. De a megkérdezettek fele csak részben tartja magát tájékozottnak a Versenyhivatal munkájával, hatáskörével, feladataival kapcsolatban, ez pedig 10 százalékponttal alacsonyabb, mint 2004-ben volt. Megfelelőnek minden negyedik (28%) megkérdezett tartja ismereteit kiválónak pedig 12% gondolja saját, a Versenyhivatallal kapcsolatos ismereteit, ami lényegesen magasabb arány, mint három évvel ezelőtt volt (12%). Az ellenkező oldalon 9%-nyi válaszadó áll, aki egyáltalán nem tartja magát tájékozottnak e tekintetben. A válaszadók 1%-a pedig nem tudta megítélni saját ismereteinek mélységét. (24. ábra)

Az egyéni és kisvállalkozások vezetői körében magasabb a csak részben vagy egyáltalán nem tájékozottak aránya, mint a nagyobb vállalkozások esetében. A tájékozottság mértéke a megyeszékhelyeken és városokban működő vállalkozások esetében a legmagasabb, és még a megyeszékhelyeken működők esetében is magasabb az átlagosnál.

24 ábra

Mennyire tájékozott a Versenyhivatal munkájával, hatáskörével kapcsolatban?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

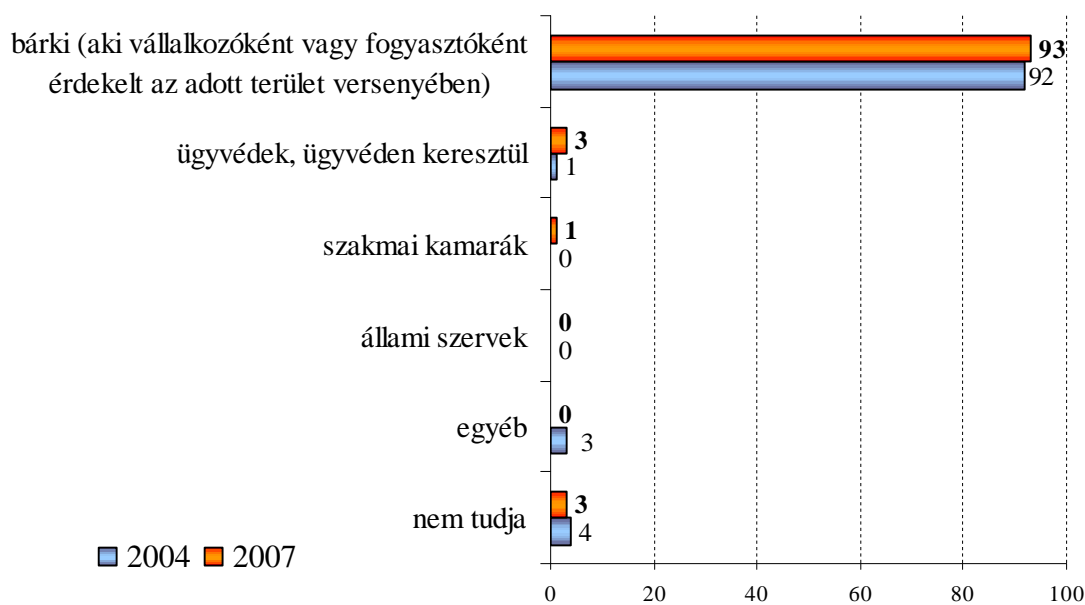
4.2. Részletes ismeretek

A Gazdasági Versenyhivatallal kapcsolatos ismeretek mérésének része az a kérdés is, amellyel azt kívántuk feltérképezni, hogy a vállalatvezetők hogy tudják, ki fordulhat a Versenyhivatalhoz panasszal, észrevétellel. **A megkérdezett vállalati vezetők kilenczede (93%-a) úgy vélte, helyesen, hogy bárki fordulhat panaszával, észrevételeivel a Gazdasági Versenyhivatalhoz, aki vállalkozóként vagy fogyasztóként érdekelt az adott terület versenyében.** Minden más válaszlehetőséget jóval kevesebben említettek. Ügyvéden keresztül fordulna a GVH-hoz a kérdezett 3%-a, a szakmai kamarákat pedig 1% tartja jogosultnak arra, hogy a Versenyhivatalhoz forduljanak. Egyéb említés nem történt, eltekintve a 25. ábra)

25. ábra

Ön szerint ki fordulhat a GVH-hoz?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

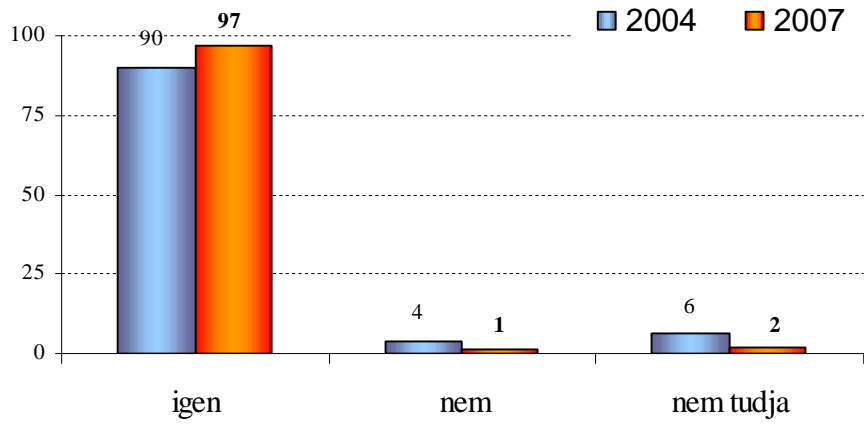

A válaszadók 97%-a tisztában van azzal, hogy a Versenyhivatalnak jogában áll bírságot kiszabnia a vállalatokra. Ennek ellenkezőjét – tévesen – csak 1%-nyian gondolják, míg a mintába került vállalkozók 2%-a bizonytalan e tekintetben. A helyes választ adók aránya kis lépésekben, de folyamatosan nő a kutatássorozat kezdete óta: 2004-ben 90%-os volt ezek aránya. (26. ábra)

26. ábra

Szabhat-e ki a versenyhivatal bírságot a vállalatokra?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

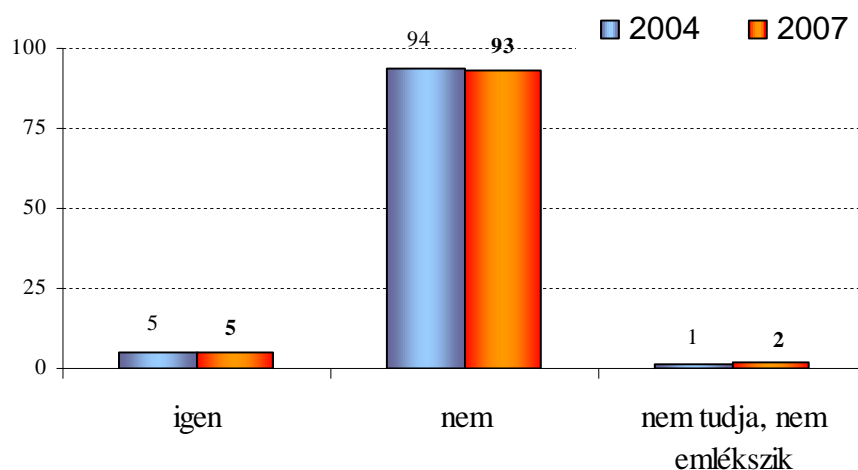
4.3. Saját tapasztalatok a Versenyhivatalról

Kevés saját tapasztalatuk van a mintába került vállalatoknak a Gazdasági Versenyhivatallal kapcsolatban: a megkérdezett cégek mindössze 5%-a fordult már valamilyen ügygel a hivatalhoz. Ez az arány gyakorlatilag megegyezik a korábbi felmérések eredményeivel. (Tavaly a vállalatvezetők 4%-a számolt be arról, hogy vállalata már megkereste a Versenyhivatalt, 2002-ben 6%-uk.) (27. ábra)

27. ábra

Az Ön cége fordult-e már valamilyen ügygel a Versenyhivatalhoz?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

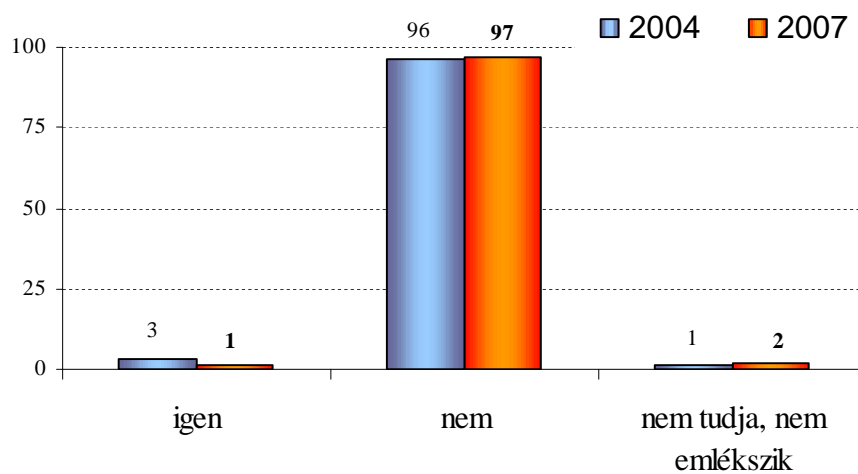
Az egyes vállalat típusok között markáns különbségeket figyelhetünk meg e tekintetben. A vállalat méretének növekedésével, a kérdezett vállalatvezető tulajdonrészének csökkenésével folyamatosan nő azon válaszadók aránya, akik arról számoltak be, hogy már felkeresték a Versenyhivatalt. A nagyvállalatok 12%-a, a tulajdonhányad nélküli válaszadók vállalatainak 11%-a sorolható ebbe a kategóriába. A másik végletet a kisvállalkozások vezetői, a cégük többségi tulajdonosai jelentik, akik közül csak egy vagy egy megkérdezett sem számolt be arról, hogy cége már fordult valamilyen ügyben a Gazdasági Versenyhivatalhoz.

A megkérdezett vállalati vezetőknek mindössze 1%-a mondta, hogy volt már olyan ügye a Versenyhivatallal, amikor a hivatal kezdeményezte a „találkozást”, azaz valamilyen problémát talált a cégnél. További 2% nem emlékezett ilyen esetre, de az ellenkezőjét sem állította. (Az eltérés a megelőző évek eredményétől ez alkalommal sem jelentős.) (28. ábra)

28. ábra

Cégével kapcsolatban volt-e probléma, ami miatt a Versenyhivatal intézkedett?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

5. A versenyszabályozás értékelése és az EU-tagság következményei

5.1. A jelenlegi versenyszabályozás

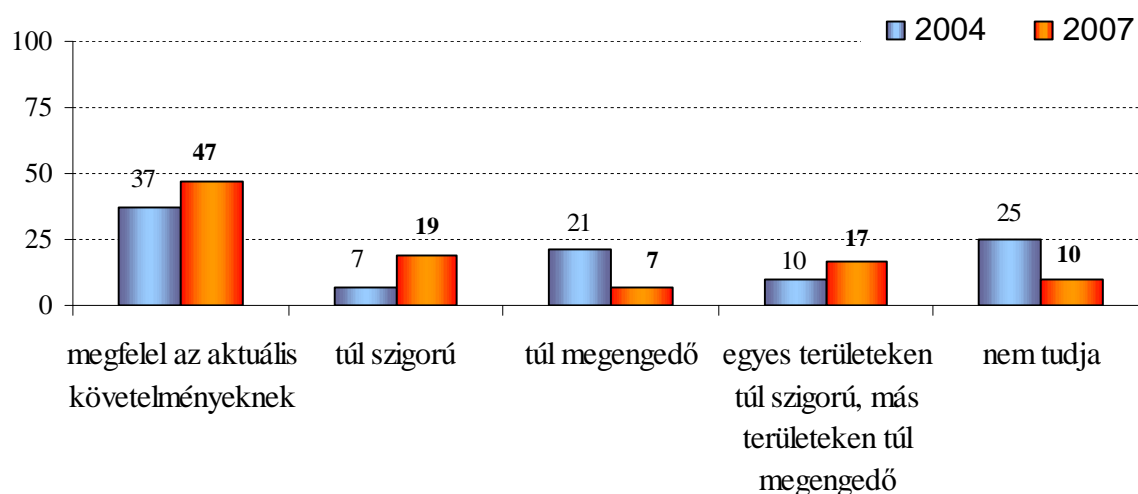
A jelenlegi versenyszabályozás megítélése továbbra is erősen megosztja a kérdezett vállalatvezetőket. **A kérdezettek legnagyobb csoportja, közel fele (47%) szerint a jelenlegi versenyszabályozás megfelel az aktuális követelményeknek, de összességében körülbelül ugyanennyien elégedetlenek.** A válaszadók 17%-a azért elégedetlen vele, mert bizonyos területeken túl szigorú, más területeken meg túl engedékeny, 7%-uk túl megengedőnek tartja a piaci verseny jelenlegi szabályozását, míg 19%-uk éppen ellenkező véleményen van, ők túl szigorúnak ítélik az aktuális versenyszabályokat. Emellett minden tizedik kérdezett bizonytalan a kérdésben. (29. ábra)

A cégméret növekedésével nő az elégedettek aránya is. A községek kivételével ugyanez igaz a településméretre is: a városi rangú települések esetében a települési hierarchián felfelé haladva egyre nagyobb arányban elégedettek a versenyszabályozással a kérdezett vállalatvezetők.

29. ábra

A jelenlegi versenyszabályozás mennyire felel meg az aktuális követelményeknek?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

5.2. Az Európai Unióhoz való csatlakozás hatása a versenyszabályozásra

Az ország Európai Unióhoz való csatlakozása következtében a versenyszabályozásban is változások történtek. Ebben a témakörben először azt kérdeztük meg a vállalatvezetőktől, hogy tudnak-e a versenytörvényhez hasonló Európai Uniós szabályokról. A válaszadók kilenczede tud ezekről, de az ismeretei csak kétharmaduknak pontosak. **A megkérdezettek 66%-a ugyanis helyesen tudja, hogy léteznek a magyar versenytörvényhez hasonló szabályok uniós szinten is, de ezek nem hatálytalanítják a tagállamok versenyjogát, hanem azt kiegészítve működnek.** A válaszadók 8%-a viszont tévesen hiszi azt, hogy az Európai Unió alkotmányának hatályba lépésekor ezek az uniós szabályok átveszik a tagállami versenytörvények szerepét. A válaszadók 1%-a úgy véli, nem léteznek ilyen, uniós szintű szabályok, további 1%-a pedig azt gondolja, hogy ezek hiányában a tagállamok versenytörvényeit egymás területén is alkalmazni kellene. A megkérdezettek további egynegyede bizonytalan a kérdésben.

A legutóbbi, 2004-es kutatás óta jelentősen, 51%-ról 66%-ra nőtt a helyes ismeretekkel rendelkezők aránya, míg a helytelen választ adók részesedése 38%-ról 8%-ra esett, azaz számottevően javult a vállalkozói szféra tudása az EU-s versenyszabályozás státuszát illetően. Így van ez még akkor is, ha minden negyedik kérdezett bizonytalan, szemben azzal, hogy 3 éve csak minden tizedik kérdezett hátrította el a válaszadást. (30. ábra)

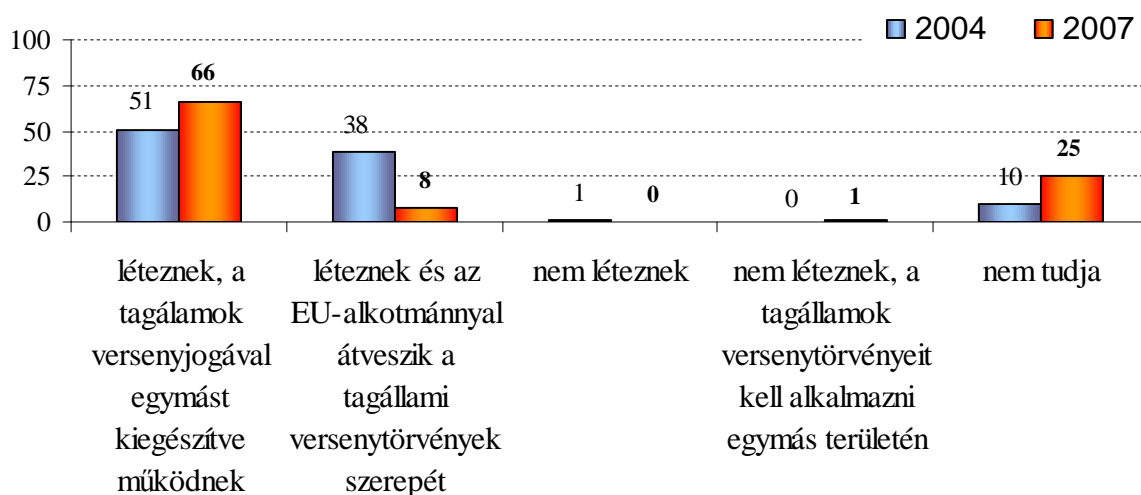
A vállalkozás különböző tulajdonságai nem befolyásolják vezetőik ismereteit az EU-s versenyjogi szabályozással kapcsolatban.

30. ábra

Európai Unió szinten is léteznek a versenytörvényhez hasonló szabályok?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

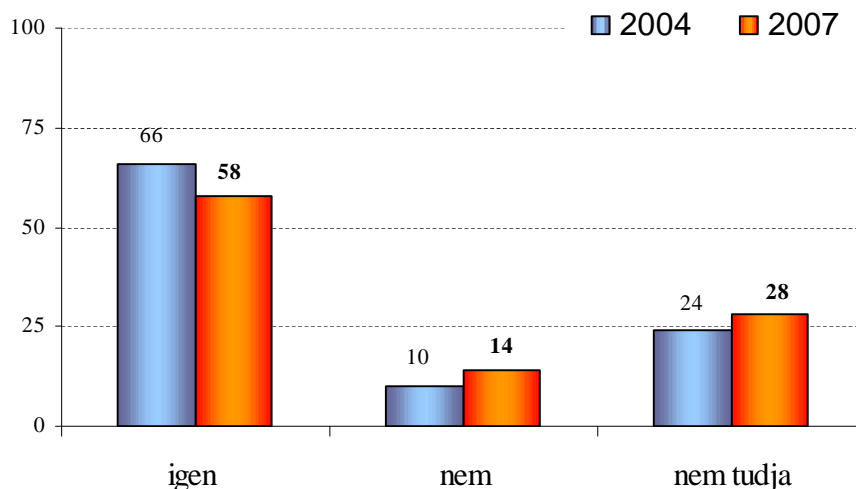

A megkérdezett vezetők több, mint fele jól tudja, hogy a csatlakozás után az Európai Bizottságnak joga lesz eljárni magyar ügyekben, magyar vállalkozásokkal kapcsolatban. (Három évvel ezelőtt még kétharmaduk vélekedett így.) Ellenkező véleményen a válaszadók 14%-a volt, míg több, mint egynegyedük nem tudott egyértelmű választ adni. (31. ábra)

31. ábra

Az Európai Bizottságnak van joga eljárni bizonyos magyar versenyjogsértések esetén, a magyar vállalkozásokkal kapcsolatban?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

A kisebb tulajdonhányaddal rendelkező illetve a cégük 100%-át tulajdonló válaszadók körében több a helyes válasz, ahogy a városi vállalkozások esetében is átlagon felüli a jó választ adók aránya.

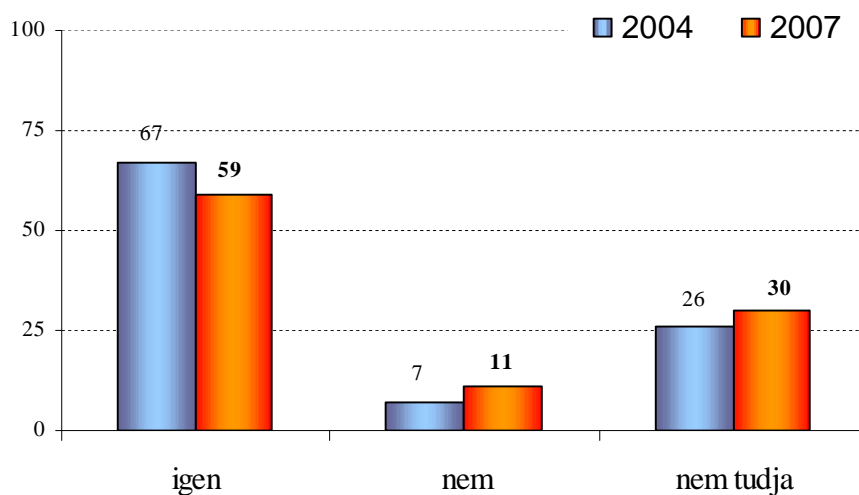
Arra is rákérdeztünk a vállalkozások vezetőinél, **hogy vajon a Versenyhivatal az Európai Unió versenyszabályai szerint is eljárhat-e. A vállalatvezetők hattizede (59%-a) helyesen válaszolta, hogy igen**, míg egytizedük (11%) rosszul gondolta, hogy nem. A megkérdezettek további háromtizede (30%-a) nem tudott egyértelmű választ adni a kérdésre. 2004-hez képest kismértékben csökkent a helyes ismeretekkel rendelkezők aránya, és ennek ellentételeként nőtt a helytelen választ adók illetve a bizonytalanok részesedése.(32. ábra)

A válaszoló vállalatvezetők ismereteit nem befolyásolja ebben a kérdésben sem a cég mérete, ágazati besorolása, székhelyének településtípusa illetve a válaszadó tulajdonosi pozíciója.

32 ábra

A Gazdasági Versenyhivatal nemcsak a magyar versenytörvény, de az EU versenyszabályai szerint is eljárhat?

(válaszok %-os megoszlása az összes megkérdezett körében)

Ebben az évben mértük fel először a vállalkozók ismereteit a GVH engedékenységi politikájával kapcsolatban. **Körülbelül két hasonló méretű táborra oszlanak a kérdezettek: 48%-uk hallott már a Versenyhivatal engedékenységi politikájáról, 46%-uk még nem.** 6%-nyian nem tudtak válaszolni a kérdésre. (33. ábra)

A nagyobb városokban (a fővárosban és a megyeszékhelyeken) működő cégek képviselői körében magasabb azok aránya, akik már hallottak a GVH engedékenységi politikájáról, ugyanakkor a cégméret és a cég ágazata nem befolyásolja ezt.

33. ábra

Hallott-e Ön a Versenyhivatal engedékenységi politikájáról?

